

2/1
U BULUGAN U RAEH TER E
JISAS KRAIJ
TE KELEG E NIN E
M A K

LONDON
BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY
1934

2/2

ST. MARK'S GOSPEL IN PETATS
(TENTATIVE EDITION)

LONDON
PRINTED AND PUBLISHED BY
THE

U BULUGAN U RAEH TER E JISAS KRAIJ
TE KELEG E NIN E

MAK

1 HATANI tar u bulugan u ræh ter e Jisas
Kraij, a pian a jon tar a Sunahan.

2 Hare na ti keleg e nin ter e Aisaia a
profit,

Bag, elia e halei nauk a jonhituk i taqoan

ba te momoa no tar a matamulo, *piece*

Eiau na huel e nau a maron i tamulo;

3 U lig tar a sia a katun te gok o no tar a
latu a bul,

✓ 9. Huel i am a maron tar a Touh,

Hamatolan u maron i tanau;

4 E Jon e la nam, eiau an te habaptais i no
tar a latu a bul, na tatat a no a taubaptais tar
a roron ba a si tar u taukat u nomi na tabus
u nau.

5 Na u pal i latu hovot o ni Judia,
na u barevan hovot o ni Jerusalem e la uar i
tanau; na eiau e habaptais i no eru tar a
narohan e Jodan, na eru e poka er u taukat
u nomi i tariru.

6 Na e Jon e pous u nin u
malamal te tuhan na tar a hulu na kamel, na
e ka me no a pous tar a poupousunau, na eiau
e nen no u kon na a buruam.

7 Na eiau e

2/4
tatat a no, na hat ne no, A sia a katun e mamur
u nam i taqoan na eiau e j'toun no i tamulam,
na elia qu mei ta qa tuan mei a ba elia te turu
✓nauk na puke nauk a kijekij tar a su i tanau.

8 Elia qu habaptais emi tar a ramun; na eiau
na habaptais i nau emi tar u Abiap u Qoaqon.

9 Na e boak a nam tar a len ena, ba e Jisas
e la nam ma i Nasaret a *pinapo* ni Qalili, na
e Jon e habaptais i no eiau i han na Jodan.

10 Na eiau e pasan j'pan nam i ramun, na
bag a no i anian e takis kat a no, na u Abiap
e kovi nam i tanau hare na a kuisep: 11 na
u sia u lig tar a katun e boak a na ma i anian,
Elo a Pian a jon a sasah i taqoan, elia e kikisal
nitoa nauk i tamulo.

12 Na u Abiap e jirog j'pan no eiau tar a
latu a bul. 13 Na eiau e ka na tar a latu a
bul tar u nina a malot u len, na e Seitan e
namus u no eiau; na eiau e ka qon me no u
malei u hio; na u mat u raeh e kui ni hois ir
i tanau.

14 Mamur tar u poaj e Jon i kijekij, na e
Jisas e la nam i Qalili, na tatat ne no u bulugan
u raeh tar a Sunahan, 15 na hat ne no, U
poaj e boak a nam, na a pinaholak tar a Suna-
han e skut u nam: emi a rorom i am, na haman
i am u haharati u raeh.

16 Na eiau e lala no i kesin na ramun e
Qalili, na e bag a no e Saimon ber e Andriu
hamunasi ne Saimon poaj eru e hahouh ur u

2/5
bian i ramun: kova eru u jonhoat. 17 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Kuer em elia, na elia na kat je qu emi ba emi te jonhoat tar u katun. 18 Na eru e la bitan j'pan ar ei bian i tariru, na kuer er eiau. 19 Na eiau e la patu no, na e bag a no e Jeimes a *pian a jon* ter e Sebedi, na e Jon hamunasinau, eru e ka has ar i han nu bout, na eru e jikur ei bian i tariru. 20 Na eiau e gok j'pan no eru: na eru e la bitan ar a tamariru e Sebedi ba eiau te ka qon me no u katun ni kui i han nu bout, na eru e kuer er eiau.

21 Na eru e lar i han na Kapöneam; na eiau e tasu j'pan no i han na sinaqoq tar u len u sabbat, na hatuj u no. 22 Na eru e tajivak ner a hihatuj i tanau: kova eiau e hatuj u no eru hare na te ka me no a haun tar a touh, na e mei ta hare mei u jonkeleg. 23 Na a sia a katun te ka me no a mat a limut e ka j'pan no i han na sinaqoq i tariru; na eiau e gok o no, 24 na hat ne no, Elam na sah a nam i tamulo, elo e Jisas a ton Nasaret? elo e la mum ba elo te suh elam jah? elia natei nauk elo, u Sia u Qoaqon tar a Sunahan. 25 Na e Jisas e haun no eiau, na hat ne no, Elo ma kaka mot, na boak bitan em eiau. 26 Na a mat a limut e habereberes e no eiau, na gok jin no, na e boak bitan em eiau. 27 Na eru hovot e tajivak ar, eiau an eru e hiaragaragaj ar, na hat ner, Sah a ka ien? a hihatuj a binij!

tar a haun tar a touh eiau e hat hahirig i no u mat u limut, na eru e manat jer eiau. 28 Na u bulugan i tanau e hulasarasarap j'pan no tar u pal i latu hovot i Qalili.

29 Poaj eru e la bitan a rim a sinaqoq, na eru e tasu j'pan qon mèr e Jeimes na e Jon tar a luma ter e Saimon na e Andriu. 30 Na e jina na hihin ter e Saimon e paron me no a piul; na eru e jine j'pan ar eiau i tanau: 31 na eiau e la nam na kate ne no u alimanau, na les hatakai no eiau; na a piul e polag bitan no eiau, na eiau e kui ni hois i no i tariru.

32 Tar a qalikinan, poaj a pital e ruk u lan, na eru e lu i rim u katun hovot te ka mer a nimat i tanau, na eru has te ka mer u mat u nomi. 33 Na u *barevan* hovot o ni pinapo jin e qon o rim tar a taman. 34 Na eiau e kat a haraeh e poij i no a katun a para te ka mer u nimat, na mok bitan no a mat a nomi a para; na eiau e bor kapu ne no u mat u nomi ba eru te qom o ni bor or, kova eru e natei er eiau.

35 Tar a bogbog, tar a lunlen, na eiau e takai no, na boak a no i konan, na la no tar a latu a bul, na hasur u no. 36 Na e Saimon na eru has te ka mer eiau eru e mamur ur i tanau; 37 na eru e bag sep er eiau, na hat ner i tanau, Hovot e jimou er elo. 38 Na eiau e hat ne no i tariru, Ri la ro tar u hatut u nu pinapo, ba elia te na tatat has a qu an; kova

elia e la qum tar a ka ien. 39 Na eiau e tasu no i han nu sinaqoq i tariru tar u pal i latu hovot i Qalili, na tatat a no na mok bitan no u mat u nomi.

40 Na a sia a kotokotun e la nam i tanau, na sugrug u no i tanau, na turu no i tanau, na hat ne no i tanau, Sol elo ma magil, elo ma tatei kat a haqaqaos elia. 41 Na eiau e sah e no, na sala no u alimanau, na raqos o no i tanau, na hat ne no i tanau, Elia e kat je nauk; elo ma qaqaos em. 42 Na a kotokotun e la j'pan bitan no eiau, na eiau e qaqaos o lan. 43 Na eiau e bor hahirig i no eiau, na halei haboak j'pan no eiau, 44 na hat ne no i tanau, Elo ma qom o ni hat a sia a katun: na la tar a maron i tamulo, habag elo tar a jonheiheil, na elo ma haso a mani ka te haun no e Moses tar a tauqalus i tamulo, ba te habag a no eru. 45 Na eiau e boak a no i konan, na hatani ni bor hapara no, na hasarasarap a no u bor, eiau an e Jisas e mei ta tatei tasu poi i i han na pinapo jin tar a konan, eiau e ka ku no tar u latu u bul: na eru e la rim ma u pal i latu hovot *na la rim* i i tanau.

2 POAJ a mis a len e kap, na eiau e tasu poi i no i Kapöneam, na u bor e hulala no ba eiau e ka ni han na luma. 2 Na a katun a para e qon or, na e mei not ou ta pal *i tariru*, e mei nitoa has tar a kesin na taman: na eiau

2/8

e hat ne no u bor i tariru. 3 Na eru e la rim, na soat je rim a sia a katun te ka me no a siken, tolajah e soat jer. 4 Poaj eru e mei ta tatei skut mei eiau kova a barevan, na eru e lu pat jer a pal a atoh te matoi no eiau: poaj eru e koejekoej ne rin, na eru e hakovi er a einian te paron na a katun. 5 Poaj e Jisas e bag a no a haman i tariru na eiau e hat ne no a katun a siken, Pian, u taukat u nomi i tamulo e tabus u rin. 6 Na u hapal nu jonkeleg e qum ur ia he, na eru e torotor o sil ner, 7 Tar a sah a katun ien e bor o no hare na ien ? eiau e hahalu no: si te tatei bus u no u taukat u nomi, a sia ku, a Sunahan ? 8 Na e Jisas e natei j'pan no tar u abiap i tanau ba eru te torotor o sil ir hare na ien, na eiau e hat ne no i tariru, Tar a sah emi e torotor o sil i mum a mani ka ien ? 9 E tamaron no jah, ba te hat tar a katun a siken, U taukat u nomi i tamulo e tabus u rin; je hat, Takai, na soat sai einian i tamulo, na la ? 10 Ba emi te natei nomi poaj a Pian a jon tar a katun e ka na tar u sovot na eiau e ka me no a haun tar a touh ba te bus u no u taukat u nomi (eiau e hat ne no a siken), 11 Elia e hat je nauk elo, Takai, soat sai a einian i tamulo, na la tar a luma i tamulo. 12 Na eiau e takai no, na soat j'pan sai no a einian, na boak a no i konan tar a matariru hovot; eiau an eru hovot e tajivak ar, na haharoi haraeh er tar a Sunahan,

na hat ner, Eri e mei ta bag mei a ta taukat te hare na ien.

13 Na eiau e boak poij i no i kesin na ramun; na u barevan hovot e lär i tanau, na eiau e lär hatuj u no eru. 14 Poaj eiau e lala no, na eiau e bag a no e Livai a *pian a jon* ter e Alfias e qum u no tar a latu ni lu takis, na eiau e hat ne no i tanau, Kuer em elia. Na eiau e takai no na kuer e no eiau. 15 Na e boak a nam, ba eiau te qum u no na nen no i han na luma i tanau, na a jonl^umani a para na a jonskuleh a para e qum u qon mer e Jisas na u disaipel i tanau: kova eru e paraparar, na eru e kuer er eiau. 16 Poaj u jonkeleg tar a barevan Farisi e bag ar ba eiau te nen qon me no u jonskuleh na u jonlumani, na eru e hat ner u disaipel i tanau, Eiau e nen qon me no na kua qon me no u jonlumani na u jonskuleh. 17 Poaj e Jisas e logon no, na eiau e hat ne no i tariru, U katun te hirig ir e mei ta magil mei a jonkinaka, u katun kuku te ka mer a nimat: elia e la qum ba elia qu mei ta qa gok mei u katun u majko, u jonskuleh kuku.

18 Na u disaipel ter e Jon na a barevan Farisi e naqon or: na eru e la rim na hat ner i tanau, Tar a sah u disaipel ter e Jon na u disaipel tar a barevan Farisi e naqon or, na u disaipel i tamulo e mei? 19 Na e Jisas e hat ne no i tariru, U pian u jon te la rim tar u hitom e tatei naqon or jah, poaj a katun te katön

hitom o no e ka na i tariru ? poaj a katun te katön hitom o no e ka na i tariru, na eru e mei ta tatei naqon ou. 20 Na a len e la manin, poaj eru e lu bitan ar a katun te katön hitom o no, na eru na naqon o riu tar u len ena. 21 A katun e mei ta tul mei a pal i malamal a hirig tar u malamal u puto: kova a pal te kajin hakop o no, e pat bitan no, a pal a ka binij *e tapat je no* tar a pal a ka puto, na takal jin e boak a nam. 22 A katun e mei ta kesul mei a uain a binij i han na pimpim ni uain a puto: kova a uain e hatapoh o no a pimpim, na a uain e lilih i no, na a pimpim has *e nomi no*: na *kesul* a uain a binij i han na pimpim ni uain a binij.

23 Na e boak a nam, ba eiau te lala ni han na kui hamatu tar u len u sabat; poaj u disaipel i tanau e lalar, na eru e hatani ni pajik ir a hua ni hamatu. 24 Na a barevan Farisi e hat ner i tanau, Bag, tar a sah eru e kat jer tar u len u sabat a ka e mei ta majko u ? 25 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi e mei ta bagbag me mua a ka te kat je Deived, poaj e mei ta pal i kanen i tanau, na eiau e bes e no, eiau, na eru has te kar i tanau ? 26 Eiau e tasu no i han na luma tar a Sunahan poaj e Abaiata e touh e no tar u jonheiheil, na eiau e nen no a kanen tar a lotu, *te* mei ta majko u ba a sia a katun te nen no, u jonheiheil ku, na eiau e haso has a no u katun te kar i tanau ?

27 Na eiau e hat ne no i tariru, U len u sabbat i kat ka bu ia katun, na a katun i mei ta kat ka bu me u len u sabbat: 28 eiau an a Pian a jon tar a katun e touh has a no tar u len u sabbat. ✓

3 NA eiau e tasu poij i no i han na sinaqoq; na a sia a katun te ka me no u alima u liliogot e ka na he. 2 Na eru e kato ner eiau, ta kat a haraeh e poij me i eiau tar u len u sabbat; ba eru te na hahat ne riu eiau. 3 Na eiau e hat ne no a katun te ka me no u alima u liliogot, Titul haboak. 4 Na eiau e hat ne no i tariru, E majko no tar u len u sabbat kat a haraeh, je kat a homi? hatoai, je natug? Na eru e peupeur. 5 Poaj eiau e hulagot o ni si no eru, kova a tor a sisikot i tariru, na e hat ne no a katun, Haparon em u alimamulo. Na eiau e haparon no: na u alimanau e raeh e poij i no. 6 Na a barevan Farisi e boak ar, na eru e totoh sil j'pan qon mer a barevan ter e Herod, ba eru te natug ur eiau.

7 Na e Jisas e la qon me no u disaipel i tanau tar a ramun: na a barevan a para ni Qalili e kuer er: na i Judia, 8 na i Jerusalem, na i Aidumia, na i hapal ni Jodan, na i hihis i Tair na i Saidon, a barevan a para, poaj eru e logon or a mani ka te kat je no, na eru e la rim i tanau. 9 Na eiau e hat ne no u disaipel i tanau, ba te haso no eiau u sia u bout u kekerek

kova a barevan, eru na hiasogsog toroman a riu i tanau: 10 kova eiau e kat a haraeh e poij i lan a katun a para; eiau an u katun te ka mer u nimat u nomi e raqin ir i tanau ba eru te raqos or eiau. 11 Na u mat u limut, tar a poaj hovot te bag a riru eiau, na eru e raqin ir i tanau, na gok or, na hat ner, Elo a Pian a jon tar a Sunahan. 12 Na eiau e bor hahirig hapara no eru ba eru te qom o ni habulugan ner eiau.

13 Na eiau e ket e no tar u pokus, na gok em u katun te magil iu: na eru e lar i tanau. 14 Na eiau e rihat a no a malot o na hualu, ba eru te ka qon mer eiau, na eiau e kajin halei no eru ba eru te natatat ar, 15 na ka mer a haun tar a touh ba eru te jirog bitan ar u mat: 16 na eiau e kunpinan no e Saimon e Pita; 17 na e Jeimes a *pian a jon* ter e Sebedi, na e Jon hamunasi ne Jeimes; na eru ien eiau e kunpinan no e Boanöjes, eiau e, U pian u jon tar u quru: 18 na e Andriu, na e Filip, na e Batolomiu, na e Matiu, na e Tomas, na e Jeimes a *pian a jon* ter e Alfias, na e Tadius, na e Saimon a katun ni Selot, 19 na e Judas Iskariot, eiau an te haso has ne no eiau.

Na eiau e tasu no i han na sia a luma. 20 Na a barevan e vovotun poij ir iasan, eiau an eru i mei ta tatei nen u. 21 Poaj u haluma i tanau e logon or, na eru e boak ar ba eru te tom ner eiau: kova eru e hat ner, Eiau e popo-

loan no. 22 Na u jonkeleg te qolan nam ma i Jerusalem e hat ner, Eiau e ka me no e Bielsibub, na, Tar a touh tar u mat u nomi eiau e mok bitan no u mat u nomi. 23 Na eiau e gok em eru, na hat ne no i tariru tar a parabel, Sah te Seitan e tatei mok bitan no e Seitan ? 24 Sol a sia a pinaholak e takat a no i popoan na eru e hiatatug ur, na a pinaholak ena e mei ta tatei ka u. 25 Sol a sia a luma e takat a no i popoan na eru e hiatatug ur, na a luma ena e mei ta na tatei ka ua nau. 26 Sol e Seitan e hiatatug me lan eiau, na eiau e takat a no, eiau e mei ta tatei ka u, na eiau e kap. 27 E mei ta sia ta katun e tatei tasu no i han na luma tar a *katun* a hirig, na kat a homi no a mani ka i tanau, sol eiau e mei ta kij tauj mei a *katun* a hirig; mamur na eiau na kat a homi nau a luma i tanau. 28 E man, elia e hat je nauk i tamulomi, U taukat u nomi hovot tar u pian u jon tar u katun na tabus u riu, na u hahalu has i tariru te kat je ru: 29 na a katun te hahalu no tar u Abiap u Qoaqon a taubus tar a taukat a nomi e mei ta na ka ua nau i tanau, eiau e kat je lan a taukat a nomi te mei ta hen i kap au: 30 kova eru e hat ner, Eiau e ka me no a mat a limut.

31 Na e jinana u na u hamunasinau e la rim; na eru e titul ur i konan, na halei er i tanau, na gok or eiau. 32 Na a barevan e qum hohol or eiau; na eru e hat ner i tanau,

Bag, e jinamulo na u hamunasimulo te kār i konan e jimou er elo. 33 Na eiau e bor kopis i no i tariru, na hat ne no, E seh e jinaqoan na u hamunasiqoan? 34 Na eiau e hulabag a no i tariru te qum hohol or eiau, na hat ne no, Bag, e jinaqoan na u hamunasiqoan! 35 Kova a katun te kat je no a ka te magil i no a Sunahan, eiau e hamunasiqoan, na e matohaqoan, na e jinaqoan.

4 NA eiau e hatani ni hatuj poni no i kesin na ramun. Na a barevan a para nitoa e qon o rim i tanau, eiau an eiau e koas a no tar u sia u bout, na qum u no i ramun; na u barevan hovot e kar i lelestalig. 2 Na eiau e hatuj u no eru tar a ka a para tar a parabel, na hat ne no i tariru tar a hihatuj i tanau, 3 Hasilogon: Bag, a jonsat e la no ba te nasat a no: 4 na e boak a nam, poaj eiau e sat a no, na u hapal nu kih e raqin ir tar a maron, na u malei e la rim na nen er. 5 Na u mis e raqin ir tar a latu a rakorakoan, te mei ta ka mei u sovot u para; na e pusuk j'pan no, kova e mei ta ka mei u sovot u para: 6 poaj a pital e purus u nam, na e pir halog o no eiau; kova e mei ta ka mei u polos, na e maqol o no. 7 Na u mis e raqin ir tar a pusuk a hihitok, na a pusuk a hihitok e tavuel sai er, na pilot or eiau, na e mei ta hua u. 8 Na u mis e raqin ir i han nu sovot u raeh, na e huār, e pusuk ur na e

j'toun er; na e hatuhan ar, a hopis a malot, na a tonom a malot, na a sia a latus. 9 Na eiau e hat ne no, A katun te ka me no a taliga ba te logon no, logon pan.

10 Poaj eiau e ka papais i no, na u katun te ka qon mer a malot o na hualu hihis eiau e ragaj ar eiau tar a parabel. 11 Na eiau e hat ne no i tariru, E haso no emi a ka tar a pinaholak tar a Sunahan te mois i no: na tar u katun te kar i konan, a mani ka hovot e kat je no i tariru tar a parabel: 12 ba eru te bag papal ar, na eru e mei ta natei u; eru e logon papal ar, na eru e mei ta natei u; me havirij poi toroman ar, ba te na bus u nau u taukat u nomi i tariru. 13 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi e mei ta natei me mua u parabel ien jah? na sah te na natei me mu a parabel hovot? 14 A jonsat e sat a no u bor. 15 Na eru ien te kar ia i kesin na maron, ti sat a nia u bor; poaj eru e logon o rin, na e Seitan e la j'pan nam, na lu bitan no u bor ti sat a nia i oqildriru. 16 Na hare has a nien eru ien ti sat a nia tar *u latu* u rakorakoan, poaj eru e logon o rin u bor, na eru e lu j'pan a ni kikisal ar; 17 na eru e mei ta ka mei u polos i oqildriru, na eru e harot tataon or; na poaj u poaj a ni hahun je u poaj a ni hakamij e boak a nam kova u bor, na eru e tututel j'pan ar. 18 Na u mis eru ti sat a nia tar a pusuk hihitok; eru ien te logon o rin u bor, 19 na u

hulator tar u poaj tar a barevan, na a qamqam ni tutuhan a ka, na u magil u nomi ni u hapal nu ka e tasu nam, na pilot o no u bor, na e mei ta hua u. 20 Na eru ena ti sat a nia tar u sovot u raeh; eru e logon or u bor, na lu i er, na huar, a hopis a malot, na a tonom a malot, na a sia a latus.

21 Na eiau e hat ne no i tariru, Eru e lu i rim u lamp ba te haka i er i put u na tutuen tar a hamatu, je i put u na einian jah, je mei ta haka mei a tar a salon? 22 Kova a ka te mois i no, e mois i no ba te na boak haraeh manin; na a ka te kui hamois i no, e kui hamois i no ba te na boak manin tar a konan. 23 Sol a sia a katun e ka me no a taliga ba te logon no, logon pan. 24 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi a hansil i am u ka te logon o mulomi: hare na te hatuen mulomi na hauten poij manin i tamulomi: na haso sai manin emi. 25 Kova a katun te ka me no u ka, na haso nau eiau: na a katun te mei ta ka mei u ka, na lu bitan nau a mani ka i tanau.

26 Na eiau e hat ne no, Na a pinaholak tar a Sunahan e hare na a sia a katun e sat a no u kih tar u sovot; 27 na eiau e bovon soh o no na taqul u no tar u bog na tar u len, na u kih e pusuk ur na tavuel er, na eiau e mei ta natei mei a ka te hatavuel e no. 28 U sovot e haso papais i no u hua; u pusuk e momoa no, na a puk u na kiali e mamur u

no, na a hua te hur u lan e kuer e nam. 29 Po-
aj a hua e hur hakap a lan, na eiau e ketep
j'pan no tar a kilat, kova u poaj tar a hareg
e boak a nam.

30 Na eiau e hat ne no, Eri e kat je ro a
pinaholak tar a Sunahan ba te hare na a sah ?
je sah u parabel te na habag ne ro u ri ? 31 E
hare na a kih a kekerek a ni mastad, na eiau,
poaj ti lep ia tar u sovot, na e kekerek e na
tar u kih hovot te ka na tar u sovot, 32 na
poaj te lep e lan, na e tavuel e no, na e j'toun
na tar a pusuk hovot, na e hapusuk u no u
kalan jin; ba u malei ni anian e tatei kais ir
tar u noh i tanau.

33 Tar u parabel u para te hare na ien na
eiau e hat je no eru tar u bor, te tuan no eru
e tatei logon or: 34 na eiau e mei ta hat mei
eru tar u sia u bor te mei ta ka mei u parabel:
na eiau e habag papais i no u disaipel i tanau
a mani ka hovot.

35 Na tar u len ena, poaj e qalikinan nam,
na eiau e hat ne no i tariru, Ri la ro i hapal.
36 Na eru e la bitan ar a barevan, na peik papal
ar eiau i han nu bout. Na a mis a bout e ka
qon mer eiau. 37 Na a sia a balan jin e
takai nam, na a lao e pos oa rim i han nu bout,
eiau an u bout e kajin qoqo hamanas a no.
38 Na eiau e ka papais i no i tao, na soh o no
tar u ulan: na eru e naqul ur eiau, na hat ner
i tanau, Jonhihatuj, a ka papal i tamulo ba

elam te mat e nam jah ? 39 Na eiau e kalat a no, na haun no a balan, na hat je no a ramun, Saloh o pan, kaka mot. Na a balan e kap a no, na a marah jin e boak a nam. 40 Na eiau e hat ne no i tariru, Tar a sah emi e mataut u nomi ? emi mei not ta ka me mua a hamán jah ? 41 Na eru e mataut nitoa er, na hiaborobor ner, E si pan ien, ba a balan na a ramun e manat jer eiau ?

5 NA eru e sot or ia i hapal na ramun, tar a pal i latu tar a tei Qerqesa. 2 Poaj eiau e kovi nam tar u bout, na a sia a katun te ka me no a mat a limut na e la nam ma tar a latu ni goh e tatok j'pan no eiau, 3 eiau e bovon tapa no tar a latu ni goh: na e mei ta sia ta katun e tatei kij mei eiau, e mei, e mei has tar a jein; 4 kova i bovon kijkiy ia u aion tar u mou na u jein, na e kat a pus u lan u jein, na e piokopiok o lan u aion tar u mou: na e mei ta sia ta katun te ka me no a hirig ba te halalean no eiau. 5 Tar a maman u poaj, tar u bog na tar u len, tar a latu ni goh na tar a pokus, na eiau e gogok o no, na gej e no eiau tar u rako. 6 Poaj eiau e bag a no e Jisas i lehan, na eiau e hituk u no na heiheil i no i tanau; 7 na eiau e gok me no u lig jin, na hat ne no, Sa u na i tariri, o Jisas, elo a pian a jon tar a Sunahan Jin Nitoa ? Elia e hat hahirig i nauk elo tar a Sunahan, qom o ni

hakamij elia. 8 Kova eiau e hat i tanau,
Elo a mat a limut, boak bitan em a katun.
9 Na eiau e ragaj a no eiau, Si ma sol lo ?
Na eiau e hat ne no i tanau, A sol i taqoan e
Parapara; kova elam e para nam. 10 Na
eiau e sugrug hapara no i tanau ba te qom o
ni halei bitan eru tar a latu. 11 Na a sia
a heis qu jin nitoa e surir i rehin nu pokus.
12 Na eru e sugrug ur i tanau, na hat ner,
Halei elam i han nu qu, ba elam te tasu nam
i oqildriru. 13 Na eiau e tagan no. Na u
mat u limut e boak a rim, na tasur i han nu
qu: na a heis qu e hituk qolan ar i ramun,
e *tuan* toroman ar a hualu a tapal; na eru e
bururur i ramun. 14 Na u katun te hanen
er eru e jiar, na har ar ia i pinapo jin, na tar
u arahan. Na eru e la ua rim ba eru te bag
ar a ka te boak a lan. 15 Na eru e la rim
ter e Jisas, na bag ar a katun te ka me u mat u
nomi e qum u no, e ka me no u malamal na e
natei haraeh e no, eiau a katun te ka me u
parapara: na eru e mataut ur. 16 Na u katun
te bag a rin e hat ner i tariru a mani ka te
boak a lan tar a katun te ka me u mat u nomi,
na u ka has tar u qu. 17 Na eru e hatani
ni sugrug ur i tanau ba eiau te la bitan no u
hahalei i tariru. 18 Poaj eiau e kajin koas
a no tar u bout, na a katun te ka me u mat u
nomi e sugrug u no i tanau ba te ka qon me no
eiau. 19 Na eiau e mei ta tagan au, na hat

ne no i tanau, La tar a luma i tamulo tar u haluma i tamulo, na hat i tariru a mani ka jin a Touh e kat jiu i tamulo, na eiau e sah has elo. 20 Na eiau e la no tar a maron i tanau, na hatani ni habulugan ne no i Dikapolis a mani ka jin e Jisas e kat jiu i tanau: na u barevan hovot e hani er.

21 Poaj e Jisas e la poij i lan i han nu bout i hapal, na a barevan a para e qon o rin i tanau: na eiau e ka ni kesin na ramun. 22 Na a sia a touh tar a sinaqoq a sol i tanau e Jairas, e la nam; poaj e bag a no eiau, na eiau e raqin no tar a mounau, 23 na eiau e sugrug hapara no i tanau, na hat ne no, A pian a hihin a kekerrek i taqoan e kajin mat e no: na elo ma la u am na hasaul a alimamulo i haponnau, ba eiau te raeh e poij i no na toai no. 24 Na eiau e la qon me no eiau; na a barevan a para e kuer er eiau, na eru e hiasogsog ner eiau.

25 Na a sia a hihin te ka me no a *nimat* herejig e roin no tar a sia a malot o na toual a hinigal, 26 te harot hapara has a lan a kamij tar u jonkinaka, te hahol hakap has a lan a mani ka i tanau, na e mei te raeh eu, e nomi hasoual a no, 27 poajeiau e logon lan u bulugan ter e Jisas, na eiau e la qon me nam a barevan te kuer er, na e tom o no tar u malamal i tanau. 28 Kova eiau e hat ne no, Sol elia e tom o nauk tar a malamal i tanau kuku, na elia na raeh e poij i qu. 29 Na u herejig i tanau te

2/21

roin no e parak j'pan nam; na eiau e saqoh o no i han nu tuanau ba te raeh e poij i lan tar a nimat a nomi i tanau. 30 Na e Jisas e natei j'pan no ba a hirig te tuhan nam ma i tanau e la, na eiau e haligan no i popoan na barevan, na hat ne no, Si te tom o no tar a malamal i taqoan? 31 Na u disaipel e hat ner i tanau, Elo e bag a nom a barevan te hiasogsog ner elo, na hat je nom, Si te tom o no elia? 32 Na eiau e hulagot o no ba te bag a no a hihin te kat je lan a ka ien. 33 Na a hihin e mataut u no na totolon no, na natei no a mani ka ti kat jia i tanau, na e la nam na raqin nam tar a matanau, na hat ne no i tanau tar a mani ka mani man hovot. 34 Na eiau e hat ne no i tanau, Pian a hihin, a haman i tamulo e kat a haraeh e poij i lan elo; nahuas, na elo na raeh e poij i mu tar a nimat a nomi i tamulo.

35 Poaj eiau e borobor o no, na eru e la rim ma tar a *luma* tar a touh tar a sinaqoq, na hat ner, A pian a hihin i tamulo e mat: sah te hasupuri poni me mua lo a Jonhihatuj? 36 Na e Jisas e hahagoni no tar u bor ti hat tein, na eiau e hat ne no a touh tar a sinaqoq, Qom o ni mataut, haman ku. 37 Na eiau e bor kapu ne no u katun te *kajin* kuer er eiau, e Pita, na e Jeimes, na e Jon hamunasi ne Jeimes kuku e mei. 38 Na eru e sot or ia tar a *luma* tar a touh tar a sinaqoq; na eiau e bag a no a

2/22

barevan te qaligogok or, na tep haparar na gal jin ir. 39 Poaj eiau e tasu lan, na eiau e hat ne no i tariru, Tar a sah emi e qaligogok o nomi, na tep e nomi? a pian e mei ta mat eu, e soh o ku no. 40 Na eru e qaqaq sil nitoa er eiau. Poaj eiau e jirog haboak hovot o lan eru, na eiau e peik i no a tama na pian na e jinanau na eru has te kar i tanau, na tasu no tar a *pal i luma* te ka na a pian. 41 Na eiau e kate ne no u alima na pian, na hat ne no i tanau, Talita kumi; poaj e havirij i lan e hare na, Kukuvei, elia e hat je nauk elo, Takai. 42 Na a kukuvei e jijig j'pan no, na lala no: kova a toai i tanau a malot o na hualu a hinigal. Na eru e tajivak j'pan ar tar a tajivak jin. 43 Na eiau e bor hahirig hapara no eru ba te mei ta sia ta katun te natei no a ka ien: na eiau e hat hahirig i no ba te haso no eiau ta j'kanen.

6 NA eiau e la haboak a no; na eiau e la nam tar a latu i tanau; na u disaipel i tanau e kuer er eiau. 2 Poaj u len u sabat e boak a nam, na eiau e hatani ni hatuj u no i han na sinaqoq: na a katun a para te logon or eiau e hani er, na hat ner, Ia te tuhan me ma a katun ien a mani ka ien? na, Sah a natei ti haso nia tar a katun ien, na u ka u hirig te kat je no tar a alimanau? 3 Ien a jonheqij jah, a pian a jon ter e Meri, na e hamunasi

2/23

ne Jeimes, na e Joses, na e Judas, na e Saimon ?
na u matohannau e ka qon mer eri ien jah ?
Na eru e tutetel er i tanau. 4 Na e Jisas e
hat ne no i tariru, Eru e hajiji ner a profit, na
i han na latu i tanau, na tar a pinaposa i tanau,
na i han na luma i tanau e mei. 5 Na eiau
e mei ta tatei kat mei a ta sia ta ka a hirig ena,
eiau e hasaul ku no a alimanau i hapon na
labas a katun a matemat, na kat a haraeh e
poij i no eru. 6 Na eiau e hani no kova a
hahaman i tariru.

Na eiau e hulahatuj u no tar u pinapo u
kekerek.

7 Na eiau e gok em a malot o na hualu, na
hatani ni halei totolalu ne no eru; na eiau e
haso no eru a haun tar a touh ba eru te haun
er u mat u limut; 8 na eiau e bor hahirig i
no eru ba eru te qom o ni lu i er ta sia ta ka tar
a taula, a tukan jin ku; e mei ta kanen, e mei
ta pora, e mei ta mani i han na pous; 9 na u
sandal tar a mou: na qom o ni hasko a hualu
a hasovo. 10 Na eiau e hat ne no i tariru, Tar
a luma te tasu mua lomi, kaka tauj i am te boak
a nam u poaj te la mua lomi. 11 Na u latu
hovot te mei ta lu mei emi, na eru e mei ta
logon mei emi, poaj emi e la bitan nomi ena,
emi a touhutouh bitan u korohu te ka na tar
a pipitamulomi ba te habag a no eru. 12 Na
eru e la haboak ar, na tatat ar e majko no ba
u *katun* te rorom or. 13 Na eru e mok bitan

2/24

ar a mat a nomi a para, na hajij ir u api tar a katun a matemat a para, na kat a haraeh e poij ir eru.

14 Na e Herod a touh e logon no; kova a sol i tanau i natei: na eiau e hat ne no, E Jon a Jonhabaptais e takai lan tar a mat, eiau an u ka u hirig ien e kui er i oqilnau.

15 Na u mis e hat ner, Eiau e Ilaijah. Na u mis e hat ner, A profit, hare na a sia tar u profit.

16 Na e Herod, poaj eiau e logon no, eiau e hat ne no, E Jon, te qu gej paqot jen a bakunau, eiau e takai lan.

17 Kova e Herod e halei lan na tom o no e Jon, na hakij i no eiau i han na luma ni kijkij kova e Herodias, na hihin ne Filip hamunasinau: kova eiau e tom eiau.

18 Kova e Jon e hat e Herod, E mei ta majko u ba elo te ka me nom na hihin ne hamunasi-mulo.

19 Na e Herodias e harama no eiau, na e kajin natug u no eiau; na eiau e mei ta tatei u;

20 kova e Herod e mataut je no e Jon, na natei no ba eiau a katun a man na a katun a qoaqon, na e kahet ne no eiau.

Poaj eiau e logon no eiau, na eiau e hakiki nitoa no; na eiau e logon ni kikisal ne no eiau.

21 Poaj u len u raeh e boak a nam, na e Herod ena tar u len ni posa i tanau e kat je no a kanen tar u junaun i tanau, na tar u touh jin ni hiatug,

na tar u junaun ni Qalili; 22 poaj a pian a hihin ter e Herodias e tasu nam na sani no,

na eiau e hakikisal a no e Herod na eru te

nen qon mer eiau; na a touh e hat ne no a kukuvei, Ragaj elia tar a ka te magil i mulo, na elia na haso qu elo. 23 Na eiau e hat haman no i tanau, A ka te ragaj sil i mulo elia, na elia na haso qu elo, na not popoan no tar a pinaholak i taqoan. 24 Na eiau e la haboak a no, na hat ne no e jinanau, Sah te ragaj sil i qu an? Na eiau e hat ne no, A baku ne Jon a Jonhabaptais. 25 Na eiau e tasu j'pan hitaon no tar a touh, na ragaj a no, na hat ne no, Elia e magil i nauk ba elo te haso j'pan em elia a baku ne Jon a Jonhabaptais tar u kuvurau. 26 Na a touh e rorom o nitoa no; na kova a bor a man i tanau, na kova eru te nen er, na eiau e mei ta rama mei eiau. 27 Na a touh e halei j'pan no a sia a jonkahet i tanau, na hat hahirig i no ba te nalu i nam a bakunau: na eiau e nagej paqot je no a bakunau i han na luma ni kijki, 28 na e soat je nam a bakunau tar u kuvurau, na haso no a kukuvei; na a kukuvei e haso no e jinanau. 29 Poaj u disaipel e logon or, na eru e la rim na soat jer u tuana, na haka i er i han nu goh.

30 Na u aposol e qon or ia ter e Jisas; na eru e hat jer i tanau tar a mani ka hovot, a ka ti kat je ru, na a ka ti hatuj ne ru. 31 Na eiau e hat ne no i tariru, Mi e la papais i mum tar a latu a bul, na huas tataon am. Kova a katun a para e kopokopis ir, na e mei ta poaj a ni raorao i tariru ba eru te nen er. 32 Na

eru e la bitan ar i han nu bout tar a latu a
 bul. 33 Na a barevan e bag ar te la ua riru,
 na a katun a para e natei er eru, na eru e la
 rim ma u pinapo jin hovot na hituk qon ua
 rim i latu, na momoar. 34 Na eiau e la
 haboak a nam na bag a no a barevan a para,
 na eiau e sah e no eru, kova eru e harer ia u
 sip te mei ta ka mei a jonkahet: na eiau e
 hatani ni hatuj u no eru tar a mani ka mani
 para. 35 Poaj e touleh e nam, na u disaipel
 i tanau e la rim i tanau, na hat ner, A latu e
 bul u lan, na e touleh e nam: 36 halei pan eru,
 ba eru te lar tar a arahan na u pinapo u kekerek
 te hihis na ien, na nahol ta j'kanen i tariru.
 37 Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i
 tariru, Emi a hanen i am eru. Na eru e hat
 ner i tanau, Elam e nahol o nam a kanen te
 tuan no a hualu a latus a peni jah, na hanen
 eru? 38 Na eiau e hat ne no i tariru, Soh
 is a kokoin te ka me mulomi? nabag. Poaj eru
 e natei er, na eru e hat ner, A tolim, na solan
 a ian. 39 Na eiau e hat hahirig i no i tariru
 ba eru te qum haigan hakarin hovot or tar a
 hasili a buibuil. 40 Na eru e qum hakarin
 ir, tar a sia a latus, na tar a tolim a malot.
 41 Na eiau e lu i no a tolim a kokoin na a
 solan a ian, na e tara sai no i anian, na hat
 a haraeh ne no, na pos o no u kokoin; na eiau
 e haso no u disaipel ba eru te haka i er i mata-
 riru; na eiau e molomol o no a solan a ian i

tariru hovot. 42 Na eru hovot e nen er, na masul ur. 43 Na eru e herok or u pal u tapos, a malot o na hualu a kohel saput, na tar u hoian has. 44 Na eru ti nen u kokoin e tuan no a tolim a tapal a katun.

45 Na eiau e halei hahirig j'pan no u disaipel i tanau ba eru te koas ar tar u bout, na momoar i hapal i Betsaida, poaj eiau e hala bitan no a barevan. 46 Poaj eiau e hatasoa lan eru, na eiau e la bitan no ba te nahasur u no tar u pokus. 47 Poaj e touleh e nam, na u bout e ka ni loun, na eiau e ka papais i no i latu. 48 Na eiau e bag a no eru te supurir tar a tausua, kova a balan e suqul hakoal a nam, na poaj a hanina a pal i bog e kajin boak a nam na eiau e la nam i tariru, e lala no i hapon na ramun; na eiau e kajin la sapag a no eru: 49 na eru, poaj eru e bag ar eiau te lala no i hapon na ramun, na eru e sol or eiau a mat, na sesel er: 50 kova eru hovot e bag ar eiau, na e hulatorotor or. Na eiau e bor j'pan qon me no eru, na hat ne no i tariru, Mamagol am: elia ke va; qom o ni mataut. 51 Na eiau e koas qon me no eru i han nu bout; na a balan e saloh o no: na eru e tajivak a nitoa er i oqildriru; 52 kova eru e mei ga natei sil mei a mani ka tar u kokoin, na a torriru e sisikot o no.

53 Poaj eru e sot or ia i hapal i latu, na eru e sot or ia i Qenesaret, na hatag ar ia mou na kotolan. 54 Poaj eru e kovi bitan a rim u

bout, na a *barevan* e natei j'pan ar eiau, 55 na eru e hulahituk ur tar u pal i latu hovot ena, na eru e hatani ni hulasoat jer u katun u matemat tar u einian i tariru, tar a pal i latu eru e logon o rin te ka nau. 56 Tar a latu hovot te tasu no, tar u pinapo u kekerek, je tar u pinapo jin, je tar a arahan, na eru e haparon or u katun u matemat tar a latu ni hihitoan, na sugsug ur i tanau ba eru te tom ku ner a rehin nu malamal i tanau: na eru hovot te tom or e raeh o poi j ir.

7 NA a barevan Farisi na u hapal nu jonkeleg, ti la ma i Jerusalem, e qon uar i tanau, 2 na eru e bag a rin ba u hapal nu disaipel i tanau e nen er a kanen i tariru tar a alima a limut, e mei ta qalus u. 3 Kova a barevan Farisi, na u barevan Jiu hovot, sol eru e mei ta qalus haraeh tauj mei a alimariru, eru e rama ni nen er, eru e tom ner u haharati tar u junaun: 4 na *poaj eru e la rim ma* tar a latu ni hihitoan, sol eru e mei ta qalus tauj u, na eru e rama ni nen er: na u mis u ka u para, ti lu i ru ba eru te tom ner, a tauqalus u qotan ni sirok, na u kabin, na u qotan bras. 5 Na a barevan Farisi na u jonkeleg e ragaj ar eiau, Tar a sah u disaipel i tamulo e mei ta kuer mei u haharati tar u junaun, na e nen er a kanen i tariru tar a alima a limut ? 6 Na eiau e hat ne no i tariru, E Aisaia e profisai haraeh ne

2/29

lan emi u katun u qamqam, hare na ti keleg
e nin,

A barevan ien e haharoi haraeh er elia
tar a perumdriru,

Na a torriru e lehan bitan no elia.

7 A ka papal i taqoan a heiheil i tariru,

Eru e hatuj ner u haun tar u katun *ba*
te a hihatuj i tariru.

8 Emi e hapolag a nomi a haun tar a Sunahan,
na tom kapu ne nomi u haharati tar u katun.

9 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi e rama nitoa
nomi a haun tar a Sunahan, ba emi te kahet
e nomi u haharati i tamulomi. 10 Kova e

Moses e hat, Hajiji ter e tamamulo na ter e
jinamulo; na, A katun te hahalu ne no a titi

je a kaua, natug hamat eiau: 11 na emi e
hat ne nomi, Sol a sia a katun e hat ne no ter

e tamanau je ter e jinanau, U ka ba elia te na
taquh e qu elo eiau an a Koban, ien e hare na,

A hasoku *tar a Sunahan*; 12 na emi e mei ta
tagan mei eiau ba te kat je no a sia a ka ter e

tamanau je ter e jinanau; 13 emi e kat je
nomi u bor tar a Sunahan ba te ka papal, tar

u haharati i tamulomi, te haso ne mulomi:
na u ka u para te hare na ien emi e kat je nomi.

14 Na eiau e gok poni em a barevan, na hat
ne no i tariru, Emi a logon havaogon em elia,

na natei: 15 e mei ta sia ta ka te ka bitan
no a katun, sol e la no i oqilnau e tatei halimut

u no eiau: na a mani ka te boak bitan ar a

also?

katun na eru e halimut ur a katun. 16 Sol a katun e ka me no a taliga ba te logon no, logon pan. 17 Poaj eiau e la bitan a lan a barevan na tasu no i han na luma, na u disaipel i tanau e ragaj ar eiau tar u parabel. 18 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi has e mei ta ka me mua a natei ? Emi e mei ta natei me mua, ba a ka te ka ni konan poaj e tasu no i han na katun, e mei ta tatei halimut u mei eiau; 19 kova e mei ta tasu u i han na torotor i tanau, e la kuku no i han na toronau, na e boak but u no tar a pus ? *Eiau e hat ne no a ka ien*, ba te kat a haqaqaos o no u kanen hovot. 20 Na eiau e hat ne no, A ka te boak bitan no a katun, ien e halimut u no a katun. 21 Kova u torotor u nomi e boak a nam ma i oqilriru, tar a tor nu katun, u taukat tar a hipisui, u kopkop, u hipuli, u hipisui, 22 u mamagil, u taukat u nomi, a qamqam, a taukat tar a kujap, u mata u nomi, a gakgak, a popoamon, a popoloan: 23 a mani ka nomi hovot ien e boak a nam ma i oqil, na e halimut u no a katun.

24 Na eiau e takai no ena, na la ua no tar u hahalei ni Tair na i Saidon. Na eiau e tasu no i han na sia a luma, na magil i no ba e mei ta sia ta katun e natei no: na eiau e mei ta tatei mois iu. 25 Na a sia a hihin, na a pian a hihin a kekerek i tanau e ka me no a mat a limut, poaj eiau e logon lan u bulugan i

2/31
tanau, na eiau e la j'pan nam na raqin no tar a mounau. 26 Na a hihin ien a Hihin Helahel, a hihin tar a barevan ni Sairofinisia. Na eiau e sugrug u no i tanau ba te mok bitan no a mat a nomi tar a pian a hihin i tanau. 27 Na eiau e hat ne no i tanau, Hamasul tauj a masal: e mei ta majko u ba te lu i no a kokoin tar a masal na mok o nia tar u kus. 28 Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i tanau, Oai, Junaun: na u kus has te kar ia i put u na salon e nen er u bolobolo tar a masal. 29 Na eiau e hat ne no i tanau, Kova a pal i bor ien na elo ma la pan; a mat a nomi e la haboak bitan a lan a pian a hihin i tamulo. 30 Na eiau e la no tar a luma i tanau, na bag sep e no a pian te paron no tar a einian, na a mat a nomi e la haboak bitan a lan eiau.

31 Na eiau e la haboak bitan poni no u hahalei ni Tair, na tasu but u no i Saidon, na i han nu hahalei ni Dikapolis, na sot o no tar a ramun ni Qalili. 32 Na eru e lu i mer i tanau a sia a katun te koron no, na e babaru no; na eru e sugrug ur ba te hasaul u no u alimanau i haponnau. 33 Na eiau e lu papais bitan no eiau tar a barevan, na hasko no a kuvikinau i han na taliganau, na eiau e kimus u no, na raqos o no u meanau; 34 na eiau e tara sai no i anian, na huasepuh u no, na hat ne no i tanau, Efata, e hare na, Kalat pan. 35 Na a taliganau e kalat ar, na a kijekij tar u meanau

e tapuke no, na eiau e bor haraeh e no. 36 Na eiau e bor hahirig i no eru ba eru te qom o ni hat a sia a katun: na poaj eiau e bor hahirig poni no eru, na eru e habulugan nitoa poni er eiau. 37 Na eru e sasal nitoa er, na hat ner, Eiau e kat a haraeh e lan a mani ka hovot: e kat a has a no u koron ba te logon or, na u babaru ba te bor or.

8 TAR a len ena, poaj a barevan a para e ka poni er, na eru i mei ta ka mei a ta kanen i tariru, na eiau e gok em u disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, 2 Elia e sah e nauk a barevan, kova eru e ka qon mer elia ien tar u hopis u len, na eru i mei ta ka mei a ta kanen i tariru: 3 na sol elia e halei nauk eru tar a luma i tariru na eru e mei ta nen u, eru na mat e pot o riu tar a maron; na u hapal i tariru e la rim i lehan. 4 Na u disaipel i tanau e bor kopis ir i tanau, Ia ta tuhan na ta kokoin ta hamasul ia revan ien tar a latu a bul ien? 5 Na eiau e ragaj a no eru, Sohis a kokoin te ka me mulomi? Na eru e hat ner, A tohit. 6 Na eiau e hat hahirig i no a barevan ba eru te qum ur ia tar u sovot: na eiau e tom o no a tohit a kokoin, na poaj te hain pan a lan, na e pos o no, na haso no u disaipel i tanau, ba te haka i er i matariru; na eru e haka i er i mata na barevan. 7 Na eru e ka mer labas a ian a kekerek: poaj te hat a haraeh ne lan, na eiau

2/33
e hat hahirig i no ba te haka has ar ien i mata-riru. 8 Na eru e nen er, na masul ur: na eru e herok or, tar u pal u tapos te ka no, a tohit a kohel. 9 Na eru a nina toroman a tapal: na eiau e hala no eru. 10 Na eiau e koas j'pan qon me no u disaipel i tanau tar u bout, na sot o no tar u pal i latu ni Dalmanuta.

11 Na a barevan Farisi e boak a rim, na hatani ni hiaragaragaj mer eiau, e jimou er a sia a ka ni habag ni anian i tanau, e kajin namus ur eiau. 12 Na eiau e huasepuh u nitoa no tar u abiap i tanau, na hat ne no, Tar a sah a barevan ien e jimou er a ka ni habag? E man, elia e hat ne nauk i tamulomi, E mei ta na haso mei a barevan ien a ka ni habag. 13 Na eiau e la bitan no eru, na e koas poij i no na la ua no i hapal.

14 Na eru e tavikal ni lu i er a kanen; na a sia kuku a kokoin te ka mer ia ru i han nu bout. 15 Na eiau e bor hahirig i no eru, na hat ne no, Hansil, maton am tar a leven tar a barevan Farisi na tar a leven ter e Herod. 16 Na eru e hiaborobor or, na hat ner, kova eri i mei ta ka mei a ta kanen. 17 Na e Jisas e natei no na hat ne no i tariru, Tar a sah emi e hiaborobor o nomi, kova emi e mei ta ka me mua ta kanen? emi mei not ta bag au, je natei sil me mua? a tormulomi e sisikot o lan jah? 18 A mata e kar, na emi e mei ta bag u am jah? na a taliga e kar, na emi e mei ta logon u am jah?

na emi e mei ta torosil me mua ? 19 Poaj elia e pos o qul a tolim a kokoin tar a tolim a tapal, sohis a kohel te saput u no tar u pal u tapos ti lu i lomi ? Na eru e hat ner i tanau, A malot o na hualu. 20 Na poaj a tohit tar a nina a tapal, sohis a kohel te saput u no tar u pal u tapos ti lu i lomi ? Na eru e hat ner i tanau, A tohit. 21 Na eiau e hat ne no i tariru, Emi e mei not ta natei me mua jah ?

22 Na eru e sot or ia i Betsaida. Na eru e lu i rim a sia a katun a kurun i tanau, na sug sug ur i tanau ba te raqos o no eiau. 23 Na eiau e kate ne no u alima na katun a kurun, na peik haboak me eiau i konan tar a pinapo a kekerek ; poaj eiau e kimus u lan tar a matanau, na hasaul u lan a alimanau i haponnau, na eiau e ragaj a no eiau, E bag si nom a ka ? 24 Na eiau e tara sai no, na hat ne no, Elia e bag a nauk u katun ; kova elia e bag a nauk e harer ia roi, e lalar. 25 Na eiau e hasaul poni no a alimanau i hapon na matanau ; na eiau e got hahirig i no, na e raeh e poij i lan, na bag haraeh e no a mani ka hovot. 26 Na eiau e halei no eiau tar a luma i tanau, na hat ne no, Ma qom o ni tasu i han na pinapo a kekerek.

27 Na e Jisas e la no, na u disaipel i tanau has, i han nu pinapo u kekerek ni Sesaria Filipai : na eiau e ragaj a no u disaipel i tanau tar a maron, na hat ne no i tariru, A barevan e sol

er elia e seh ? 28 Na eru e jine er eiau, na hat ner, E Jon a Jonhabaptais: na u mis, E Ilaijah; na u mis, A sia tar u profit. 29 Na eiau e ragaj a no eru, Na emi e sol o nomi elia e seh ? E Pita e bor kopis i no na hat ne no i tanau, Elo a Kraij. 30 Na eiau e bor hahirig i no eru ba eru te qom o ni habulugan ner eiau. 31 Na eiau e hatani ni hatuj u no eru, e majko no tar a Pian a jon tar a katun ba te na harot ne nau a kamij tar a mani ka mani para, na u junaun na rama ne riu eiau, na u touh tar u jonheiheil, na u jonkeleg, na na natug u riu eiau, na mamur u no tar u hopis u len na eiau na takai poij i nau. 32 Na eiau e poka no u bor. Na e Pita e lu i no eiau, na hatani ni haun no eiau. 33 Na eiau e haligan no na bag a no u disaipel i tanau, na haun no e Pita, na hat ne no, hases eu i muriqoan, o Seitan: kova elo mu mei ta ma torotor o sil i mei a mani ka tar a Sunahan, a ka kuku tar a barevan. 34 Na eiau e gok em a barevan na u disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, Sol a sia a katun e kajin kuer e nam elia, e raeh e no ba te harot o no, na soat sai no a kros i tanau, na kuer em elia. 35 Kova a katun te kajin hatoai no a toai i tanau eiau na halilih i nau; na a katun te halilih i no a toai i tanau kova elia na kova u bulugan u raeh eiau na hatoai nau. 36 Sah te taquh u no a katun, sol eiau e lu i no u pal i sovot hovot, na

e hahun no a toai i tanau ? 37 Sah a ka te na palis i nau a katun a toai i tanau ? 38 Kova a katun te majigol o no i taqoan na tar a bor i taqoan tar u poaj tar a barevan a hipisui na skuleh ien, na a Pian a jon tar a katun na majigol has a nau i tanau, poaj eiau e la qon me nam a hamejimej ter e tamanau na u mat u **9** raeh u qoaqon. 1 Na eiau e hat ne no i tariru, E man elia e hat ne nauk i tamulomi, U hapal i tariru te jijig ir ia *ien*, e mei ta na min mei rua a mat, na not o no u poaj te na bag tauj u riu a pinaholak tar a Sunahan poaj e la qon me nam a hirig.

2 Na mamur u no tar u tonom u len na e Jisas e peik i no e Pita, na e Jeimes, na e Jon, na e lu i no er i as tar u sia u pokus jin ba eru te ka papais ir: na eiau e boak helahel e nam i matariru: 3 na a malamal i tanau e kanakanah a rim, e pekak kiahot o no; e mei ta sia ta katun te ka na tar u sovot e tatei hapekak a no ba te hare na eru. 4 Na re Ilaijah ber e Moses e boak ar i tariru: na eru e borobor o qon mer e Jisas. 5 Na e Pita e bor kopis i no na hat ne no ter e Jisas, Junaun, e raeh e no ba eri te ka ria ien: na eri a kaj a hopis a taluh; a sia i tamulo, na a sia ter e Moses, na a sia ter e Ilaijah. 6 Kova eiau e mei ta natei mei a ka ta bor kopis i niu; kova eru e mataut u rin. 7 Na u sia u bog e la nam na hanoh o no eru: na u sia u lig tar a katun e boak a

2/37

nam ma tar u bog, Ien a Pian a jon ni sasah i taqoan: emi a logon i am eiau. 8 Na eru e hulabag j'pan ar, na e mei ta bag mei a ta sia ta katun, e Jisas papais i ku e ka qon mer eru.

9 Poaj eru e qolan a rim tar u pokus, na eiau e bor hahirig i no eru ba eru te qom o ni habulugan ner a mani ka ti bag a ru, tar u poaj kuku a Pian a jon tar a katun te takai poij ua nau tar a mat. 10 Na eru e maut jer

a pal i bor, na hiaragaragaj sil ir sah a roman a takai poij tar a mat. 11 Na eru e ragaj

ar eiau, na hat ner, U jonkeleg e hat ner e majko no ba e Ilaijah te momoa tauj am.

12 Na eiau e hat ne no i tariru, E man ba e Ilaijah e momoa nam, na kat a haraeh e poij i no a mani ka hovot: na tar a sah ti keleg e nin tar a Pian a jon tar a katun, ba te na saqoh o nau a kamij tar a mani ka mani para na eru na kat a noga riu eiau ? 13 Na elia e hat je

nauk i tamulomi, ba e Ilaijah e lam, na eru e kat a has a rin i tanau a ka te magil driru, hare na ti keleg e nin i tanau.

14 Poaj eru e sot or ia tar u disaipel, na eru e bag ar a barevan a para te hihis ir eru, na u jonkeleg e hiaragaragaj qon mer eru. 15 Na

u barevan hovot, poaj eru e bag ar eiau, na eru e tajivak nitoa j'pan ar, na eru e hituk ur i tanau na hat ner i tanau u bor ni hiasepsep.

16 Na eiau e ragaj a no eru, Sah te hiaragaragaj sil i mulomi i tariru ? 17 Na a sia a katun

tar a barevan e bor kopis i no i tanau, Jonhi-hatuj, elia qu lu me ia pian a jon i taqoan i tamulo, eiau an te ka me no a mat a babaru; 18 tar u pal i latu hovot ti lu me i eiau, na e mok o nin i kopu: na eiau e poipoi no, na hagigij i no, na e kuri no: na elia qu hat u disaipel i tamulo ba eru te mok bitan ar; na eru e mei ta tatei u. 19 Na eiau e bor kopis i no i tariru na hat ne no, Ei barevan hahaman, hakis te na ka qu an i tamulomi? hakis te na harot o qu an i tamulomi? lu i em eiau i taqoan. 20 Na eru e lu i rim eiau i tanau: poaj eiau e bag a no eiau, na a mat e hakokorei j'pan no eiau; na eiau e raqin no i sovot, na bereberes e no na poipoi no. 21 Na eiau e ragaj a no e tamanau, Hakis te boak a nam a ka ien i tanau? Na eiau e hat ne no, Te pian a boi u. 22 Ta u poaj e mok o lan eiau i han nu ami na i han nu ramun has, ba te hasuh u no eiau: na sol elo e tatei kat je nom a sia a ka, sah em elam, na taquh em elam. 23 Na e Jisas e hat ne no i tanau, Sol elo e tatei nom! A katun te haman no e tatei no a mani ka hovot. 24 A tama na pian e gok j'pan no, na hat ne no, Elia e haman nauk; taquh em a hahaman i taqoan. 25 Poaj e Jisas e bag a no ba a barevan e hituk qoqon o rim, na eiau e haun ne no a mat a limut, ha hat ne no i tanau, Elo a mat a babaru na a koron, elia e hat hahirig i nauk elo, boak bitan em eiau, na qom o ni

2/39
tasu poij i hannau. 26 Poaj te gok o lan, na hakokorei lan eiau, na e boak bitan no eiau: na *a pian* e hare na a katun te mat; eiau an u hapal jin i tariru e hat ner, Eiau e mat. 27 Na e Jisas e kate ne no u alimanau, na hatakai no eiau; na eiau e jijig i no. 28 Poaj eiau e tasu nam i han na luma, na u disaipel i tanau e ragaj papais ir eiau, *na hat ner*, Elam e mei ta tatei mok bitan mei eiau. 29 Na eiau e hat ne no i tariru, U hai ien e mei ta tatei boak bitan au, tar u hasur ku.

30 Na eru e la bitan ar ena, na boak but ur i Qalili; na eiau e mei ta magil mei a ba a sia a katun te natei no. 31 Kova eiau e hatuj u no u disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, A Pian a jon tar a katun i haso nia tar a alima nu katun, na eru na natug u riu eiau; na poaj eiau i natug, mamur u no tar u hopis u len na eiau na takai poij i nau. 32 Na eru e mei ta natei sil mei u bor, na e mataut u ni ragaj er eiau.

33 Na eru e sot or ia i Kapöneam: poaj eiau e ka ni han na luma na eiau e ragaj a no eru, Sah te hiapisipisin sil i ma lomi i maron? 34 Na eru e peupour: kova eru i hiapisipisin ia i maron si te j'toun no. 35 Na eiau e qum u no, na gok em a malot o na hualu; na eiau e hat ne no i tariru, Sol a sia a katun e magil i ni momoa no, eiau na mamur u nau i tariru hovot, na eiau a katun ni hohois i tariru

hovot. 36 Na eiau e lu i no a sia a pian a kekerek, na haka i no eiau i popoandriru: na eiau e hiapou ne no eiau, na hat ne no i tariru, 37 A katun te lu i no a sia pian tar a masal a kekerek te hare na ien tar a sol i taqoan, eiau e lu i no elia: na a katun te lu i no elia, eiau e mei ta lu mei elia, e lu ku no eiau té halei em elia.

38 E Jon e hat ne no i tanau, Jonhihatuj, elam i bag a sia a katun te mok bitan no u mat tar a sol i tamulo: na elam i bor kapu nin eiau, kova eiau e mei ta kuer mei eri. 39 Na e Jisas e hat ne no, Qom o ni bor kapu nin eiau: kova e mei ta sia ta katun te kat je no a ka a hirig tar a sol i taqoan, na e tatei hahalu hitaon no i taqoan. 40 Kova a katun te mei ta rama mei eri eiau an te magil i no eri. 41 Kova a katun te haso no emi a qotan dramun ni kua, kova emi u katun tar a Kraij, e man elia e hat je nauk emi, eiau e mei nitoa ta na halilih ua nau a hatuk i tanau. 42 Na a katun te hatutetel e no a sia pian tar a masal a kekerek ien te haman ar elia, e raeh e no i tanau ba a sia a kon jin e kij i na i lionau, na e mok o nin eiau i tasi. 43 Na sol u alimamulo e hatutetel e no elo, gej piok: e raeh e no ba elo te toai nom na takorus, na e nomi no te ka me mua lo u hualu u alimamulo na la nom i Qihena, i han nu ami te mei ta tatei kut u: (44 tar a pal i latu te mei ta mat eu a

beibei i tariru, na u ami e mei ta kut u).
 45 Na sol u moumulo e hatutetel e no elo,
 gej piok: e raeh e no ba elo te toai nom na mou
 korus, na e nomi no te ka me mua lo u hualu
 u mou na e mok o nin elo i Qihena: (46 tar a
 pal i latu te mei ta mat eu a beibei i tariru,
 na u ami e mei ta kut u). 47 Na sol u mata-
 mulo e hatutetel e no elo, mok bitan: e raeh
 e no ba elo te tasu qon me nom u sia u mata
 tar a pinaholak tar a Sunahan, na e nomi no
 ba te ka me mua lo u hualu u mata na e mok
 o nin elo i Qihena; 48 tar a pal i latu te mei
 ta mat eu a beibei i tariru, na u ami e mei ta
 kut u. 49 Kova u katun hovot na haqolatasi
 rua tar u ami. 50 U qolatasi e raeh e no:
 na sol u qolatasi e halilih i lan a tasi i tanau,
 sah te hatasi poij i mua lomi eiau? Ia ka ia i
 oqilimulomi u qolatasi, na emi a hiahuashuas am.

10 NA eiau e takai no ena, na e la nam tar
 u hahalei ni Judia na i hapal ni Jodan:
 na a barevan e qon poij ir i tanau; na hare na
 a taukat i tanau, na eiau e hatuj poni no eru.
 2 Na u hapal nu barevan Farisi e la rim i
 tanau, na ragaj ar eiau, E majko no ba a katun
 te jirog bitan no a hihin i *tanau* jah? e namus
 ur eiau. 3 Na eiau e bor kopis i no na hat
 ne no i tariru, Sah te hat hahirig e Moses i
 tamulomi? 4 Na eru e hat ner, E Moses
 e tagan no ba te keleg e no u sia u leta tar a

jirog bitan, na hajirog eiau. 5 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Tar a tor a sisikot i tamulomi na eiau e keleg e lan a haun ien. 6 Na hatani no tar u poaj a ni hatani ni heqij a mama-jin a mani ka, na eiau e kaj eru ba te a jon na a hihin. 7 Tar a ka ien a katun na la bitan nau e tamanau na e jinanau, na eiau na ka qon me nau a hihin i tanau; 8 na a tolalu ien na boak a riu ba eru te u sia u beno: eiau an eru i mei ta tolalu u, eru u sia ku u beno. 9 Eiau an u ka te kij i qon a Sunahan, ia qom o ni puke poij a katun. 10 Na i han na luma u disaipel e ragaj poni er eiau tar a ka ien. 11 Na eiau e hat ne no i tariru, A katun te jirog bitan no a hihin i tanau, na tom o no a mis, eiau e hipisui no i tanau: 12 na sol a hihin e jirog bitan no a jon i tanau, na tom o no a mis, na eiau e hipisui no.

13 Na eru e lu i rim i tanau a masal a kekerek, ba eiau te raqos o no eru: na u disaipel e haun er eru. 14 Poaj e Jisas e bag a no, na eiau e si no, na hat ne no i tariru, Hakai a masal a kekerek ba eru te la rim i taqoan; qom o ni bor kapu ni am eru: kova a pinaholak tar a Sunahan e hare na eru. 15 E man elia e hat je nauk emi, A katun te mei ta lu mei a pinaholak tar a Sunahan hare na a pian a kekerek, eiau e mei nitoa ta na tasu ua nau i tanau. 16 Na eiau e hiapou ne no eru, na hat haraeh ne no eru, na hasaul u no a alimanau i hapondriru.

17 Poaj eiau e lala pan no i maron, na a sia e hituk u no i tanau, na turu no i tanau, na ragaj a no eiau, Jonhihatuj a raeh, Sah a ka te na kat je qu an ba elia te na lu i qu a toai te mei ta hen i kap au ? 18 Na e Jisas e hat ne no i tanau, Tar a sah elo e hat ne nom ba elia te raeh e nauk ? e mei ta raeh eu a sia, a sunahan ku. 19 Natei mulo u haun, Qom o ni natug, Qom o ni hipisui, Qom o ni kop, Qom o ni hahat haqamqam, Qom o ni hapeupeu, Hajiji ter e tamamulo na ter e jinamulo. 20 Na eiau e hat ne no i tanau, Jonhihatuj, elia e kat je qul a mani ka hovot ien te qu hitoj a boi en. 21 Na e Jisas e got o no i tanau na e sah e no eiau, na hat ne no i tanau, A sia a ka e mei not o ku ta ma ka mei a lo : la, hahol a mani ka i tamulo, na haso u pauan, na elo na ka me mu a mani ka mani raeh i anian : na lam, kuer em elia. 22 Na eiau e hamurumuru no tar a pal i bor, na la ni rorom o no : kova eiau a katun a tutuhan a ka.

23 Na e Jisas e hulabag a no, na hat ne no ter u disaipel i tanau, U katun u tutuhan a ka na tutu ni tasu riu i han na pinaholak tar a Sunahan ! 24 Na u disaipel e tajivak ar tar u pal i bor i tanau. Na e Jisas e bor kopis poni no, na hat ne no i tariru, Masal, u katun te hason or tar a tutuhan a ka e tutu ni tasur i han na pinaholak tar a Sunahan ! 25 E tamaron no ba a kamel e tasu but u no a keu

ni talua, na e tutu no ba a sia a katun a tutuhan a ka e tasu no i han na pinaholak tar a Sunahan. 26 Na eru e sasal nitoa er, na hat ner i tanau, Si poni te na tatei toai nau ? 27 E Jisas e got o no i tariru na hat ne no, E tutu nitoa no tar u katun, na e mei tar a Sunahan: kova a mani ka hovot e tamaron no tar a Sunahan. 28 E Pita e hatani ni hat ne no i tanau, Bag, elam i la bitan em a mani ka hovot, na elam e kuer e nam elo. 29 E Jisas e hat ne no, E man elia e hat je nauk emi, E mei ta sia ta katun te la bitan a lan a luma, je u hamunasinau, je u matohanau, je e jinanau, je a masal i tanau, je a sovot, kova elia, na kova u bulugan u raeh, 30 na e mei ta na lu halatus ua nau tar u poaj ien, u luma, na u hamunasinau, na u matohanau, na u jinanau, na a masal, na a sovot, tar a poaj a ni hakamij; na tar u poaj te na boak manin a toai te mei ta hen i kap au. 31 Na a katun a para *te* momoar eru na mamur u riu; na eru te mamur ur na momoa riu.

32 Na eru e kar ia tar a maron, *na* ket er i Jerusalem; na e Jisas e momoa no i tariru: na eru e tajivak ar; na u hapal te kuer er e mataut ur. Na eiau e peik poni no a *malot* o na hualu, na hatani ni hat ne no i tariru a mani ka te kajin boak a nam i tanau, 33 *na hat ne no*, Bag, eri e ket e ro i Jerusalem; na eru na haso ne riu a Pian a jon tar a katun tar u touh tar u jonheiheil na tar u jonkeleg; na

2/45
eru na lij ne riu eiau ba eiau te mat, na haso ne riu eiau tar u Barevan Helahel: 34 na eru na haharoi homi ne riu eiau, na kimus u riu eiau, na sinak a riu eiau, na natug u riu eiau; na mamur u no tar u hopis u len na eiau na takai poij i nau.

35 Na re Jeimes ber e Jon, u pian u jon ter e Sebedi, e la haskut ua rim i tanau, na hat ner i tanau, Jonhihatuj, elam e magil i nam ba elo ma kat i tamulam a ka te na ragaj sil i mu lam elo. 36 Na eiau e hat ne no i tariru, Sah a ka te magil i mulomi te na kat je qu an i tamulomi? 37 Na eru e hat ner i tanau, Haso em elam ba elam te qum u qon me nam elo, a sia tar a pal i mataumulo, na a sia tar a pal i keruk, tar a mejimej i tamulo. 38 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Emi e me ta natei me mua a ka te ragaj sil i mulomi. Emi e tatei kua ne nomi a qotan te kua ne qoan? je emi e tatei baptais ne nomi tar a taubaptais te baptais ne qoan jah? 39 Na eru e hat ner i tanau, Elam e tatei nam. Na e Jisas e hat ne no i tariru, A qotan te kua ne qoan na kua ne mulomi; na tar a taubaptais te baptais ne qoan na baptais ne mulomi: 40 na u qumqum tar a pal i matauqoan je tar a pal i keruk e mei ta ka i taqoan ba elia te haso nauk: na a *ka i tariru* ku ti hois kavu ia ru. 41 Poaj a malot e logon o rin, na eru e kajin si er e Jeimes ber e Jon. 42 Na e

Jisas e gok em eru, na hat ne no i tariru, Natei mulomi ba u touh tar u Barevan Helahel ti rihat au e haun er eru; na u junaun jin i tariru e touh ur eru. 43 Na e mei ta hare mei emi: na a katun te magil i ni haj'toun no eiau i tamulomi, eiau na kui ni hohois i nau i tamulomi: 44 na a katun te magil i ni momoa na i tamulomi, eiau a katun a qok tar u katun hovot. 45 Kova e man a Pian a jon tar a katun e la nam ba te kui ni hois i no, e mei ba eru te kui ni hois ir i tanau, na haso no a toai i tanau ba te palis i no a katun a para.

46 Na eru e sot or ia i Jeriko: poaj eiau e boak bitan qon me no u disaipel i tanau na a barevan a para i Jeriko, na a pian a jon ter e Timeas, e Batimeas, a katun a kurun a sugrug, e qum u no i kesin na maron. 47 Poaj eiau e logon no ba ien e Jisas a ton Nasaret, na eiau e hatani ni gok o no, na hat ne no, O Jisas, elo a pian a jon ter e Deived, sah em elia. 48 Na a katun a para e haun er eiau, ba eiau te kaka mot o no: na eiau e gok poni nitoa no, Elo a pian a jon ter e Deived, sah em elia. 49 Na e Jisas e jijijig mot o no, na hat ne no, Emi a gok em eiau. Na eru e gok or a katun a kurun, na hat ner i tanau, Elo ma mamagol: takai, eiau e gok o no elo. 50 Na eiau e mok bitan no u malamal i tanau, na jijig hitaon no, na la nam ter e Jisas. 51 Na e Jisas e bor kopis i no i tanau, na hat ne no, Sah a ka

2/47
te magil i mulo te na kat je qu an i tamulo ?
Na a katun a kurun e hat ne no i tanau, Junaun,
ba elia te tatei bag a nauk. 52 Na e Jisas
e hat ne no i tanau, Elo ma la ; a haman i tamulo
e hatoai lan elo. Na eiau e bag j'pan no, na
kuer e no eiau tar a maron.

11 POAJ eru e skut uar i Jerusalem, i Betfeij
na i Betani, tar u pokus ni Oliv, na eiau
e halei no a tolalu a disaipel i tanau, 2 na hat
ne no i tariru, Emi a la i am tar a sia a pinapo
a kekerek te matoi no emi: na poaj emi e tasu
nomi i tanau, emi na sep j'pan a mu a sia a
tun na hos ti kij i nin, na e mei ta katun ta
qum ua i tanau; puke eiau, na peik em eiau.
3 Na sol a sia e hat ne no i tamulomi, Tar a
sah emi e kat je nomi a ka ien? emi a hat am,
A Touh e magil i no eiau; na eiau na pio j'pan
poij i nau eiau. 4 Na eru e lar, na sep er a
tun na hos ti kij i nin i maron tar a taman;
na eru e puke er eiau. 5 Na u hapal nu katun
te jijig ir ena e hat ner i tariru, Sah a ka te kat
je mulomi, emi e puke nomi a tun na hos?
6 Na eru e hat ner i tariru hare na ti hat au
e Jisas: na eru e hakai er eru ba eru te lar.
7 Na eru e peik mer a tun na hos ter e Jisas,
na haka i er a malamal i tariru i haponnau;
na eiau e qum u no i haponnau. 8 Na a
katun a para e haval ar a malamal i tariru
tar a maron; na u mis u kal nu roi, ti ketep

ia tar a arahan. 9 Na eru te momoar, na eru te kuer er, eru e gok or, Hosana; a katun te la me nam a sol tar a Touh eiau ti hat a haraeh e nin: 10 a pinaholak te la manin a pinaholak ti hat a haraeh e nin, *a pinaholak* ter e tamariri e Deived: eia Hosana jin.

11 Na eiau e tasu na i Jerusalem, i han na luma ni lotu jin; poaj eiau e hulabag a lan a mani ka hovot, na e touleh hamanas a nam, na eiau e la haboak a no ba te la qon me no a malot o na hualu i Betani.

12 Na i mahu, poaj eru e boak bitan a rim i Betani, na eiau e bes e no. 13 Na eiau e bag a no u sia u lus i lehan te ka me no u kal, na eiau e la nam, ba te sep toroman no ta sia ta ka i tanau: poaj eiau e sot o nam i tanau, na eiau e mei ta sep mei a ta sia ta ka u kal kuku; kova e mei ta poaj a ni hua tar u lus. 14 Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i tanau, A katun qom o ni nen a hua i tamulo tar a poaj hovot te mamur u nam na e mei ta hen i kap au. Na u disaipel i tanau e logon or.

15 Na eru e sot or ia i Jerusalem: na eiau e tasu no i han na luma ni lotu jin, na hatani ni mok bitan no u katun te hahol or na u katun te hol or i han na luma ni lotu jin, na e kat a lukap a no u salon ni jonhipalis a mani, na a qumqum tar u katun te hahol ner u kuisep; 16 na eiau e rama ni tagan ne no a katun te kajin tasu but qon me no u ka tar a luma ni

lotu jin. 17 Na eiau e hatuj u no, na hat ne no i tariru, Ti keleg e nin jah, A luma i taqoan na kakasol o riu eiau a luma ni hasur tar u pinaholak hovot? na emi e kat ba te a sia a keu tar a barevan a kopkop. 18 Na u touh tar u jonheiheil na u jonkeleg e logon or, na eru e jimou er ba eru te hasuh ur eiau: kova eru e mataut ur eiau, kova u barevan hovot e tajivak ner a hihatuj i tanau.

19 Tar u touleh hovot na eiau e boak bitan no a pinapo jin.

20 Poaj eru e lalar tar a bogbog, na eru e bag ar u lus e log hanoa na tar u polos. 21 Na e Pita e torotor o sil i no na hat ne no i tanau, Junaun, bag, u lus ta mu si elo e log. 22 Na e Jisas e bor kopis i no na hat ne no i tariru, Emi a hamān i am a Sunahan. 23 E man elia e hat je nauk emi, A katun te na hat ne nau u pokus ien, Na soat sai nau elo na mok o nin i tasi; na e mei ta hahaman au i han na toronau, na e haman ne no ba u ka te hat ne no e boak a no; eiau na lu i nau. 24 Eiau an elia e hat je nauk emi, A mani ka hovot te hasur sil i mulomi na ragaj sil i mulomi, emi a haman am ba emi te lu hakap am, na emi na lu i mu. 25 Tar a poaj hovot te jijig i mulomi ba emi te hasur u nomi, bus pan a si, sol emi e rama nomi a sia a katun; ba e Tamamulomi te ka ni anian e bus has a no a si tar u taukat u nomi i tamulomi. (26 Sol emi e rama ni bus u nomi,

na e Tamamulomi te ka ni anian e na rama ni bus u nau a si tar u taukat u nomi i tamulomi.)

27 Na eru e sot poni er i Jerusalem: poaj eiau e lala no i han na luma ni lotu jin, na u touh tar u jonheiheil, na u jonkeleg, na u junaun e la ua rim i tanau; 28 na eru e hat ner i tanau, Tar a sah haun tar a touh te kat je mulo a mani ka ien? je si te haso lan elo a haun tar a touh ien ba te kat je nom a mani ka ien? 29 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Elia na ragaj a qu emi tar u sia u bor, na bor kopis am i taqoan, na elia na hat a qu emi tar a haun tar a touh te kat je qoan a mani ka ien. 30 A taubaptais ter e Jon, e la nam ma i anian, je la ma tar u katun? bor kopis am i taqoan. 31 Na eru e hiapisipisin ir, na hat ner, Sol eri e hat ne ro, I anian; eiau na hat ne nau, Tar a sah emi e mei ta haman mei mul eiau? 32 Na sol eri e hat ne ro, Tar u katun—eru e mataut jer a barevan: kova u katun hovot e haman ar ba e Jon a profit tun. 33 Na eru e bor kopis ir ter e Jisas, na hat ner, Elam e mei ta natei nam. Na e Jisas e hat ne no i tariru, Na elia qu mei ta qa hat has mei emi tar a haun tar a touh te kat je qoan a mani ka ien.

12 NA eiau e hatani ni hat ne no eru tar a parabel. A sia a katun e lep e no a sia kui uain, na kat a hihis i no a olon i tanau, na goh o no a keu ni kon uain, na kat je no a

2/51

luma ni kakato, na haso no u katun ni kui, na la no tar a mis a latu. 2 Na tar u poaj a ni hareg eiau e halei no a sia a katun ni qok ba te la no tar u katun ni kui, na lu i nam ma tar u katun ni kui ta hua tar a kui uain. 3 Na eru e lu i er eiau, na sinak ar eiau, na halei kuku er eiau. 4 Na eiau e halei poni no i tariru a mis a katun ni qok; na eru e sinak a rueh er a bakunau, na kat a noga ner eiau. 5 Na eiau e halei no a mis; na eru e natug hamat er eiau: na a mis a katun a para; e sinak ar u hapal, na natug ur u hapal. 6 E ka not o ku no i tanau a sia, a pian a jon ni sasah: eiau e halei mamur u no eiau i tariru, na hat ne no, Eru na hajiji riu tar a pian a jon i taqoan. 7 Na u katun ni kui ena e totoh sil ner, Ien a sugutunau; eia la mum, ri natug u ro eiau, na eri na lu manin a kui uain. 8 Na eru e lu i er eiau, na natug ur eiau, na mok o ner eiau i muri na kui uain. 9 Sah a ka pan a touh tar a kui uain te na kat je nau? eiau na la manin na hasuh u nau u katun ni kui, na haso no u mis u katun a kui uain. 10 Emi i mei not ta bagbag me mua a pal i buk u qoagon ien;

A pal drako te rama ner u jonheqij a luma,

Eiau e boak a lan ba te baku na tot a na luma:

11 A ka ien e le nam ma tar a Touh,
Na eiau a ka ni sasal i tariri ?

12 Na eru e jimou ni tom ner eiau; na eru e mataut jer a barevan; kova eru e natei er ba eiau te hat ne lan u parabel ien i tariru: na eru e hakai er eiau, na la bitan ar.

13 Na eru e halei er u hapal nu barevan Farisi na u barevan Herod i tanau, ba eru te namus ur eiau tar a borobor. 14 Poaj eru e sot o rim, na eru e hat ner i tanau, Jonhihatuj, natei mulam ba elo a man, na elo mu mei ta ma mataut mei a sia a katun: kova elo mu mei ta ma bag mei u mata nu katun, na e man elo e hatuj u nom a maron tar a Sunahan: E majko no ta haso me i e Sisa a takis, je e mei ? 15 Eri e haso ro, je eri e qom o ni haso ro ? Na eiau e natei no a qamqam i tariru, na hat ne no i tariru, Tar a sah emi e namus u nomi elia ? soat am a sia a peni i taqoan, ba elia te bag a nauk. 16 Na eru e soat a rim. Na eiau e hat ne no i tariru, Si nu namnamei ien na u pal i bor i tanau ti keleg e nin i as ? Na eru e hat ner i tanau, E Sisa. 17 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Haso e Sisa a mani ka ter e Sisa, na *haso* a Sunahan a mani ka tar a Sunahan. Na eru e hani nitoa er i tanau.

18 Na a barevan Sadusi e la rim i tanau, eru en ti hat a nin ba a takai poij e mei ta ka u; na eru e ragaj ar eiau, na hat ner, 19 Jonhihatuj, e Moses e keleg e lan i tariri, Sol a hamunasi na sia a katun e mat, na a hihin i tanau e ka no, na e mei ta na pian, ba e hamunasinau

e tom o no a hihin i tanau, na hatuhan, no u pian ter e hamunasinau. 20 U munasin u tolahit e kar: na a posa hamoa e tom o no a sia a hihin, na e mat na e mei ta na pian; 21 na a hatolalu e tom o no eiau, na e mat, na e mei ta na pian; na a hatolapis e hare has a na ien: 22 na u tolahit hovot e mei ta na pian. Na a hihin e mat mamur u no i tariru hovot. 23 Tar a takai poij eiau a hihin ter e seh i tariru? kova u tolahit hovot e tom o rin eiau. 24 E Jisas e hat ne no i tariru, A ka ien e hatuhan no a hakol i tamulomi jah, kova emi e mei ta natei me mua u pal i buk u qoaqon, je a hirig tar a Sunahan? 25 Kova poaj eru na takai riu tar a mat, eru e mei ta hitom ou, je haso ner ba te hitom or; na eru e harer u mat u raeh te kar i anian. 26 Na tar a ka ien tar a mat, ba eru te takai er; emi i mei ta bagbag mei mua u buk ter e Moses, *tar a pal tar* u Roi, poaj a Sunahan e bor o na i tanau, na hat ne no, Elia a Sunahan ter e Eibraham, na a Sunahan ter e Aisak, na a Sunahan ter e Jekob? 27 Eiau e mei ta Sunahan tar u mat, tar u katun ku te toai er: emi e hakol nitoa nomi.

28 Na a sia tar u jonkeleg e la nam, na eiau e logon no eru te hiaragaragaj ar, na eiau e natei no ba eiau te bor kopis haraeh i tariru, na eiau e ragaj a no eiau, Sah a haun te momoa no tar u haun hovot? 29 E Jisas e bor kopis i no, Ien e momoa no, Hasilogon, barevan

Israel; A Touh a Sunahan i tariri, a Touh ien a sia ku: 30 na elo ma sah a Touh a Sunahan i tamulo tar u pal i tor hovot i tamulo, na tar u pal i abiap hovot i tamulo, na tar u hakaj hovot i tamulo, na tar u hirig hovot i tamulo. 31 A hahualu ien, Elo ma sah a haluma i tamulo hare na elo. E mei ta mis ta haun te j'toun no tar u haun ien. 32 Na a jonkeleg e hat ne no i tanau, E man, Jonhihatuj, elo e hat a haraeh e mul ba eiau a sia ku; na e mei ta mis eiau kuku: 33 na sah eiau tar u pal i tor hovot, na tar u natei hovot, na tar u hirig hovot, na sah a haluma i tanau hare na eiau, ien e la sai no tar a mani ka hovot tar u haj na tar u ka ni heiheil. 34 Poaj e Jisas e natei no ba eiau te bor kopis hatami no, na eiau e hat ne no i tanau, Elo mu mei ta ma lehan mei a pinaholak tar a Sunahan. Na e mei ta sia ta katun ta gogol ni ragaj poni no eiau.

35 Na e Jisas e bor kopis i no na hat ne no, poaj eiau e hatuj u no i han na luma ni lotu jin, Tar a sah u jonkeleg e hat ner ba a Kraij a pian a jon ter e Deived? 36 U Abiap u Qoaqon e hatoh o no e Deived,

A Touh e hat ne no a Touh i taqoan,

Elo ma qum tar a pal i matauqoan,

Na not o no u poaj te na kat je qu an u pako i tamulo ba eru te u sia u kakais tar a moumulo.

37 Deived e kakasol o no eiau a Touh; tar a

2/55

sah eiau a pian a jon i tanau ? Na a barevan a palabas e logon ni kikisal ar eiau.

38 Tar a hihatuj i tanau na eiau e hat ne no, Maton am tar u jonkeleg, te magil i ni lala me i er a malamal a roron, na *magil ir* a bor ni hiasepsep tar u latu ni hihitoan, 39 na a qumqum tar u touh i han nu sinaqoq, na u latu tar u touh tar u kilalan: 40 eru en te nen hikap ar u luma tar u hihin u amop, na eru e hasur haroron or ba eru te popij ir; eru na lu hapara riu a hahun i tariru.

41 Na eiau e qum matoi no a poa tar a mani, na bag a no a barevan te mok or a mani i han na poa tar a mani: Na a katun a tutuhan a ka a para e mok haparar. 42 Na a sia a hihin a amop e la nam, na eiau e mok o nin i oqil a hualu a mani a kekerek nitoa, te tuan no a sia a fatig. 43 Na eiau e gok em u disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, E man elia e hat je nauk emi, A hihin a amop a pauan ien e mok hapara no i tariru hovot te mok o rin i han na poa tar a mani: 44 kova eru hovot e mok o rin a pal tar a mani ka mani para i tariru, na eiau e mok o no a ka hovot i tanau tar a labas a ka i tanau, *eiau an* a ka hovot te hatoai no eiau.

13 POAJ eiau e la haboak bitan no a luma ni lotu jin, na a sia a disaipel i tanau e hat ne no i tanau, Jonhihatuj, bag, u hai rako

na u hai luma ! 2 Na e Jisas e hat ne no i tanau, Elo e bag si nom u luma jin ien? e mei ta na ka u ien a sia a rako i hapon na mis, te mei ta mok o nin i kopu.

3 Poaj eiau e qum u no tar u pokus ni Oliv te matoi no a luma ni lotu jin, na e Pita na e Jeimes na e Jon na e Andriu e ragaj papais ir eiau, 4 Hat elam, hakis te na boak manin a mani ka ien? na sah a ka ni habag poaj a mani ka hovot ien e kajin boak manin ? 5 Na e Jisas e hatani ni hat ne no i tariru, Maton am ba e mei ta sia ta katun e halilih i no emi. 6 A katun a para na la manin tar a sol i taqoan, na hat ner, *Eiai an elia*; na eru na halilih i riu a katun a para. 7 Poaj emi e logon o mu u bulugan tar u hiatug na a haharati tar u hiatug, qom o ni hulator i am: e majko no ba te boak manin; na u poaj a ni haka e mei not o ku no. 8 Kova u barevan hovot tar a sia a latu na hiatatug me ia ru a mis a barevan, na a sia a pinaholak *na hiatatug* me ia ru a mis a pinaholak: u nun na boak manin tar u pal i latu; a poaj a ni bes na boak manin: a mani ka ien e hatani no u poaj a ni kamij.

9 Na emi a maton o am emi: kova eru na haso ne riu emi tar u hiragaj; na eru na sinak a riu emi i han nu sinaqoq; na kova elia na emi na jijig i mu tar a mata nu qavna na u touh, ba te habag eru. 10 Na e majko no ba te

2/57

tatat tauj ur u bulugan u raeh tar u pinaholak hovot. 11 Na poaj eru e peik mer emi, na haso ner emi, qom o ni hulatorotor o sil tauj i am u ka te na hat ne mu lomi: u ka te na haso ne mu lomi tar a aua ena, emi a hat am: kova emi e mei ta hat au, u Abiap u Qoaqon ku. 12 Na a sia a katun na haso ne nau a hamuna-sinau ba eiau te mat, na a titi *na haso ne nau* a pian i tanau; na a masal na hiatatug me i riu a titi na a kaua, na natug u riu eru. 13 Na u katun hovot na rama ne riu emi kova a sol i taqoan: na a katun te harot haboak a no u poaj a ni hakap, eiau na toai nau.

14 Poaj emi e bag a nomi a ka nomi tar a latu ni qok na e jijig i no tar a pal i latu e mei ta majko u i tanau (a katun te bagbag a no u bor natei pan), na a barevan te kar ia i Judia jia pan tar a pokus: 15 na a katun te ka ni qus u na luma qom o ni kovi, je tasu, ba te lu haboak a no a ka te ka ni han na luma i tanau: 16 na a katun te ka na tar u arahan qom o ni kopis poij ba te nalu i no u malamal u roron i tanau. 17 Na nomi nau i tariru te pikar na eru has te hasus ur tar a len ena! 18 Na emi a hasur u am ba te qom o ni boak a nam tar a poaj a ni koluen. 19 Kova u poaj a ni hahun na boak manin tar a len ena, u poaj a ni hahun te boak a lan i manas e mei ta tuan au, hatani no tar u poaj ni omin te heqij i no a mamajin a ka a Sunahan na not

o no u poaj ien, na e mei nitoa ta na boak manin.
 20 Na sol a Touh e mei ta hakoroput u mei a
 len, na e mei tu sia u beno te tatei toai no:
 na kova u katun ti rihat, te rihat a no, eiau
 e hakoroput u no a len. 21 Na sol a sia a
 katun na hat ne nau i tamulomi, Bag, ien a
 Kraij; je, Bag, iona; emi a qom o ni haman:
 22 kova u Kraij u qamqam na u profit u
 qamqam n takai riu, na habag ne riu u ka ni
 habag na u ka ni sasal, ba eru te tolak a ni
 les helahel toroman ar u katun ti rihat. 23 Na
 emi a maton am: Bag, elia qu hat tauj emi tar
 a mani ka hovot.

24 Na tar a len ena, mamur u no u poaj a
 ni hahun, a pital na kuhil i nau, na a jihau e
 mei ta na haso mei a konan i tanau. 25 Na
 u pitapit na tapat manin i anian, na u ka u
 hirig te ka ni anian na qosoqos o riu. 26 Na
 eru na bag a riu a Pian a jon tar a katun te
 la qon me nam a hirig nitoa na a mejimej i
 han a bog. 27 Na eiau na halei nau u mat
 u raeh, na qon manin u katun i tanau ti rihat
 tar a nina a balan, hatani no tar a pal i latu
 te ka ni lehan nitoa na not o no a pal i anian
 te ka ni lehan nitoa.

28 Tar u lus na emi hatatei am u parabel i
 tanau: poaj a kalan i tanau e sag a no, na e
 hapusuk u no a kal i tanau, natei mulomi ba
 a poaj a hiski e skut u nam; 29 na e hare has
 a na emi, poaj emi e bag a nomi ba a mani ka

ien e kajin boak a nam, natei mulomi ba eiau
 te skut u nam, *e ka na* tar u taman. 30 E
 man elia e hat je nauk emi, A barevan tar u
 poaj ien e mei not ta na mat ua riru, na boak
 tauj u manin a mani ka hovot ien. 31 I
 anian na u sovot na la bitan a riu: na u pal i
 bor i taqoan e mei ta na la bitan a riu. 32 E
 mei ta sia ta katun e natei no u len ena je a
 aua ena, u mat u raeh te ka ni anian e mei,
 na a Pian a jon e mei, a Titi kuku. 33 Emi
 a maton o am, kato na hasur: kova emi e mei
 ta natei me mua u poaj. 34 E hare na a sia
 a katun, *poaj* eiau e lala no tar a mis a latu,
 na e la bitan a lan a luma i tanau, na e haso
 lan u katun ni qok i tanau a haun tar a touh,
 ba eru te toto kuir, na eiau e hat hahirig has a
 no a jonkahet a taman ba te kato no. 35 Eiau
 an emi a kato am: kova emi e mei ta natei
 me mu u poaj te la nam a touh tar a luma, tar
 a touleh, je tar a rot o nu bog, je tar a lunlen,
 je tar a bogbog; 36 sol e la hitaon nam na
 e sep toroman no ba te soh o mua lomi. 37 Na
 a ka te hat je nauk emi, na elia e hat je nauk
 tar u katun hovot, Kato pan.

14 E ka not o ku no u hualu u len ba eru
 te na kat je riu *a kilalan* tar a lasapag
 na u biskit: na u touh tar u jonheiheil na u
 jonkeleg e jimou er ba eru te tom o ni qamqam
 ar eiau, na natug ur eiau: 2 kova eru e hat

2/60

ner, E noa no tar u poaj tar a kilalan, me na boak toroman nau a hiapisipisin tar a barevan.

3 Poaj eiau e ka ni Betani i han na luma ter e Saimon a kotokotun, poaj eiau e qum u no na nen no, na a sia a hihin te ka me no a botol a alabasta ni u api u spaiknad, a hihol jin, e la nam; *na* eiau e kat a buta no a botol, na hakis i no tar a bakunau. 4 Na u hapal nu

katun e hiakatakāt ar, *na hat ner*, Tar a sah e mok papal a lan u api ien ? 5 Kova e tatei hahol toroman no u api ien ba te sapag a no a hopis a latus a peni, na e haso no tar u pauan. Na eru e hiamur ur. 6 Na e Jisas e

hat ne no, Hakai eiau; tar a sah emi e hasupuri nomi eiau? eiau e kui lan a ka a raeh i taqoan.

7 Kova e bovon ka me mulomi u pauan, na poaj emi e magil i mum emi e tatei kat je mum a sia a ka a raeh i tariru: na elia qu mei ta qa bovon ka ua i tamulomi. 8 Eiau e kat je

lan a ka e tatei kat je no: eiau e hakis tauj u lan u api tar u tuaqoan ba te sin goh o ner.

9 Na e man elia e hat je nauk emi, Tar u pal i latu hovot i sovot te na tatat ne rua u bulugan u raeh, na a ka has ena te kat je lan a hihin ien na hat ne rua ba te hatator o sil i no eru i tanau.

10 Na e Judas Iskariot, eiau a sia tar a malot o na hualu, eiau e la no tar u touh tar u jonheiheil, ba te haso ne no eiau i tariru.

11 Na eru, poaj eru e logon o rin, na eru e

kikisal ar, na hat haman ar ba te na haso ne riu eiau u mani. Na eiau e jimou no ba te haso ne no eiau tar u sia u poaj u raeh.

12 Tar u hasia u len tar u poaj a ni nen biskit, poaj eru e kat jer a lasapag, na u disaipel e hat ner i tanau, Ia te ka no a pal i latu te magil i mulo ba elam te nahois i nam ba elo te nanen nom a lasapag ? 13 Na eiau e halei no a tolalu a disaipel i tanau, na hat ne no i tariru, Emi a la i am i han na pinapo jin, na a sia a katun te soat je no a kabin ramun na tuva nau emi ena: kuer pan am eiau; 14 na tar a pal i latu te na tasu nau, emi a hat ji am a touh tar a luma, A Jonhihatuj e hat ne no, Haqia a luma ni susoh i taqoan te na nen qon me qu an a lasapag na u disaipel i taqoan ? 15 Na eiau na habag a nau emi a sia a luma jin te ka ni as ti hois haval ia a mani ka: na emi na hois i mu ena i tariri. 16 Na u disaipel e lar, na sot o rim i han na pinapo jin, na sep er hare na ti hat a nia i tariru: na eru e hois ir a lasapag.

17 Poaj e touleh e nam na eiau e la qon me nam a malot o na hualu. 18 Poaj eru e qum haigan ar na nen er, na e Jisas e hat ne no, E man elia e hat je nauk emi, A sia i tamu-lomi na haso ne nau elia, eiau te nen qon me no elia. 19 Eru e hatani ni rorom or, na bor sisia er i tanau, Elia jah ? 20 Na eiau e hat ne no i tariru, *Eiau* a sia tar a malot o

na hualu, eiau te hatovuk qon me no elia i han nu kuvurau. 21 Kova a Pian a jon tar a katun e la no, hare na ti keleg e nin i tanau: na nomi nau tar a katun ena te haso ne no a Pian a jon tar a katun! e raeh e no tar a katun ena sol eiau i mei ta posa u.

22 Poaj eru e nen er, na eiau e lu i no a kokoin, na poaj eiau e hat haraeh ne lan, na eiau e pos o no, na haso no eru, na hat ne no, Emi a lu i am: ien u tuaqoan. 23 Na eiau e lu i no a sia a qotan ni sirok, na poaj eiau e hain pan lan, na eiau e haso no eru: na eru hovot e kuar ia i tanau. 24 Na eiau e hat ne no i tariru, Ien u herejig i taqoan tar u bor ni hiakorakora, te takis i no kova a katun a para. 25 E man elia e hat je nauk emi, Elia qu mei ta qa kua poni ua tar a hua na uain, na not o no u len te na kua habinij i qu an i han na pinaholak tar a Sunahan.

26 Poaj eru e kuma hakap a rin a sia a rurin, na eru e la haboak ar na lar tar u pokus ni Oliv.

27 Na e Jisas e hat ne no i tariru, Emi na tutetel hovot ne mu: kova ti keleg e nin, Elia na sinak a qu a jonheis sip, na u sip na la kalakal a riu. 28 Na mamur tar u poaj te na takai qu an, na elia na la hamoa tauj u qu an i tamu-lomi i Qalili. 29 Na e Pita e hat ne no i tanau, Sol eru na tutetel hovot ne riu, na elia qu mei. 30 Na e Jisas e hat ne no i tanau, E man elia e hat je nauk elo, ba elo, i roman, tar u bog ien,

momoa no tar u poaj te gal hahualu no a kekeleau a soki, elo na haulis hahopis ne mu elia. 31 Na eiau e hat hahirig nitoa ne no, Sol e majko no ba elia te mat e qon me nauk elo, na elia qu mei ta qa haulis mei elo. Na eru e hat hovot has ner hare na ien.

32 Na eru e sot or ia tar a pal i latu ti kakasol ia Qetsemani: na eiau e hat ne no u disaipel i tanau, Qum pan am ien, te hasur u qoan.

33 Na eiau e peik i no e Pita na e Jeimes na e Jon, na e hatani ni tajivak a nitoa no, na e hulator hapara no. 34 Na eiau e hat ne

no i tariru, U abiap i taqoan e kajin mat me no a rorom jin: emi a kaka i am ien, na kato.

35 Na eiau e la hamoa j'taqim no, na raqin no i sovot, na hasur u no, sol e tatei no, ba a aua te la bitan no eiau. 36 Na eiau e hat

ne no, Tamaqoan, Titi, a mani ka hovot e tamaron no i tamulo; lu bitan el a qotan ni sirok ien: na e noa no a ka te magil i qoan, a ka kuku te magil i mulo. 37 Na eiau e la nam, na

sep e no eru te soh or, na hat ne no ter e Pita, O Saimon, elo e soh o nom jah? elo mu mei ta ma tatei kato u tar a sia a aua? 38 Kato

am na hasur u am, ba emi te qom o ni la u tar a hiamus: e man ba u abiap e magil i no, na u beno e pilolas a no. 39 Na eiau e la bitan

poni no, na hasur u no, na hat poni ne no u bor. 40 Na eiau e la poni nam, na sep e no eru te soh or, kova a matariru e tamasiuh ur;

kova eru e mei ta natei sil mei a ka ba eru te bor kopis ne ru. 41 Na eiau e la nam tar u hahopis u poaj, na hat ne no i tariru, Soh o pan am ien, na emi a huas am: e tuan no; a aua e boak a nam; bag, a Pian a jon tar a katun i haso nia tar a alima nu jonskuleh. 42 Takai, ri la ro: bag, a katun te haso ne no elia e skut u nam.

43 Poaj eiau e borobor not o ku no, na e Judas, a sia tar a malot o na hualu, e la qon j'pan me nam a barevan te ka mer u kilat ni hiatug na u tukan jin, e la rim ma tar u touh tar u jonheiheil na u jonkeleg na u junaun. 44 Na a katun te haso ne no eiau e haso lan eru a sia a ka ni habag, na hat ne no, A katun te na top o qu an, eiau an; lu eiau, na peik kapu ni am eiau. 45 Poaj eiau e sot o nam, na eiau e la j'pan nam i tanau, na hat ne no, Junaun; na e top hapara no eiau. 46 Na eru e lukuj ur eiau tar a alimariru, na lu i er eiau. 47 Na a sia tar u katun te jijig haskut ur e lous u no a kilat ni hiatug i tanau, na ketep e no a katun ni qok tar a touh tar u jonheiheil, na gej e rapaj a no u taliganau. 48 Na e Jisas e bor kopis i no na hat ne no i tariru, Emi e la qon me mum u kilat ni hiatug na u tukan jin ba emi te tom o nomi elia, hare na tar a sia a katun a kopkop jah? 49 Elia e bovon ka me i emi na elia qu hatuj i han na luma ni lotu jin tar a mamam u len, na emi i

mei ta lu mei elia: *na e kat jer a ka ien* ba u pal
i buk u qoaqon te na boak haraeh e riu. 50 Na
eru hovot e la bitan ar eiau, na jiar.

51 Na a sia a hitoj te ka me no u malamal
u mamarohan tar *u tua* u belos *i tanau*, e kuer
e qon me no eiau: Na eru e tom or eiau; 52 na
eiau e la bitan no u malamal u mamarohan, na
jia belobelos o no.

53 Na eru e peik ir e Jisas tar a touh jin tar
u jonheiheil: na u touh tar u jonheiheil na u
junaun na u jonkeleg e la qon me rim eiau.

54 Na e Pita e kuer halehan lan eiau, i oqil has,
i han na luma kasabag tar a touh jin tar u jonhei-
heil; na eiau e qum u qon me no u touh tar a
barevan ni hiatug, na e nag a no tar a burug.

55 Na u touh tar u jonheiheil na u katun hovot
ni hiragaj e jimou er a sia a ka ba eru te lij ir
e Jisas; na e mei ta sep eu. 56 Kova a katun

a para e hahat haqamqam ner eiau, na u hahat
i tariru e mei ta ba u iasan. 57 Na u hapal

e jijig ir, na hahat haqamqam ner eiau, na
hat ner, 58 Elam i logon eiau te hat a nin,

Elia na kat a lup u qu a luma a qoaqon ien ti
hatuhan ia tar a alima, na tar u hopis u len na

kat a qu a mis ti mei ta hatuhan mei a tar a
alima. 59 Na tar a ka has ien a hahat i tariru

e mei ta ba u iasan. 60 Na a touh jin tar u
jonheiheil e jijig i no i popoandruru, na ragaj

a no e Jisas, na hat ne no, Elo mu mei ta ma
bor kopis mei a sia a ka jah? sah u ka te hahat

2/66

ner elo ien ? 61 Na eiau e peupeu no, na e mei ta bor kopis mei a ta sia ta ka. Na a touh jin tar u jonheiheil e ragaj poni no eiau, na hat ne no i tanau, Elo a Kraij jah, a Pian a jon tar a Katun ti Hat Haraeh e nin ? 62 Na e Jisas e hat ne no, Keiya : na emi na bag a mu a Pian a jon tar a katun te qum u no tar a pal i matau na hirig, na e la qon me nam a bog ni anian. 63 Na a touh jin tar u jonheiheil e kema no a malamal i tanau, na hat ne no, Sah u mis u ka te magil driri ba te taquh u no eri tar a hahat ? 64 Emi e logon hakap a mul a hahalu : sah a ka te torotor o sil i mulomi ? Na eru hovot e hat ner e majko no ba eru te lij ir eiau. 65 Na u hapal e hatani ni kimus ur eiau, na hakop or u matanau, na tapal ar eiau, na hat ner i tanau, Elo ma kiki : na u touh tar a barevan ni hiatug e lu i er eiau na tapatapal ar eiau.

66 Poaj e Pita e ka ni kopu i han na luma kasabag, na a sia a kukuvei tar a touh jin tar u jonheiheil e la nam ; 67 na eiau e bag a no e Pita te nag a no, na eiau e kinan no eiau, na hat ne no, Elo has e ka qon me ia ton Nasaret, e Jisas. 68 Na eiau e haulis i no, na hat ne no, Elia qu mei ta qa natei u a ka te hat ne mulo, halo : na eiau e boak a no i pori ; na a kekeleau a soki e gal a no. 69 Na a kukuvei e bag a no eiau, na hatani ni hat poni ne no i tariru te jijig haskut ur, Ien a sia i tariru.

2/67
70 Na eiau e haulis poij i no. Na eru te jijig haskut ur e hat tataon sil poni ner ter e Pita, E man ba elo a sia i tariru; kova elo a ton Qalili. 71 Na eiau e hatani ni hahalu no, na hat haman ne no, Elia qu mei ta qa natei mei a katun ien te hat ne mulomi. 72 Na a kekeleau a soki e gal hahualu j'pan no. Na e Pita e torosil i no a pal i bor, ti hat e Jisas i tanau, Momoa no tar u poaj te gal hahualu no a kekeleau a soki, elo na haulis hahopis ne mu elia. Poaj e Pita e torotor o sil i no, na eiau e gal a no.

15 TAR a bogbog, u touh tar u jonheiheil na u junaun na u jonkeleg, na u katun hovot ni hiragaj, e totoh j'pan ar, na eru e kijkij ir e Jisas, na lu pan ar eiau, na haso ner eiau ter e Pailat. 2 Na e Pailat e ragaj a no eiau, Elo a Touh tar a barevan Jiu jah? Na eiau e bor kopis i no na hat ne no i tanau, Elo e hat a nom. 3 Na u touh tar u jonheiheil e hahat ner eiau tar a mani ka mani para. 4 Na e Pailat e ragaj poni no eiau, na hat ne no, Elo mu mei ta ma bor kopis mei a ta sia ta ka jah? bag a mani ka mani para ti hahat ne a ru elo. 5 Na e Jisas e mei ta bor kopis poij iu; eiau an e Pailat e hani no.

6 Na a taukat i tanau tar a kilalan eiau e bovon puke no i tariru a sia a katun ti kijkij i nin, te sugsug ne rin eiau i tanau. 7 Na a

2/68

sia e ka no a sol i tanau e Barabas, te kijki
 qon me no eru te kat je rin a hiatug, eru u
 katun te kat je rin a hipuli tar a hiatug. 8 Na
 a barevan e ket er i as na hatani no ragaj ar
 eiau *ba te kat je no* i tariru hare na i manas.
 9 Na e Pailat e bor kopis i no i tariru, na hat
 ne no, Emi e magil si nomi ba elia te puke nauk
 i tamulomi a Touh tar a barevan Jiu ? 10 Ko-
 va eiau e natei no ba u touh tar u jonheiheil
 e haso ne rin eiau tar a jinomi. 11 Na u touh
 tar u jonheiheil e hasisikot jer a barevan, ba
 eiau te puke pan no e Barabas i tariru. 12 Na
 e Pailat e bor kopis poni no na hat ne no i
 tariru, Sah te na kat je qu an tar a katun te
 kakasol ne mulomi a Touh tar a barevan Jiu ?
 13 Na eru e gok poni er, Haposal eiau tar a
 kros. 14 Na e Pailat e hat ne no i tariru,
 Tar a sah, sah a ka a nomi te kat jiu ? Na eru
 e gok hahirig ir, Haposal eiau tar a kros.
 15 Na e Pailat e magil i ni hakikisal a no a
 barevan, na eiau e puke no e Barabas i tariru,
 na poaj eiau e sinak a lan eiau, na eiau e haso
 ne no e Jisas ba te posal ia tar a kros.

16 Na a barevan ni hiatug e peik ir eiau
 i han na luma kasabag, eiau an a luma tar a
 touh; na eru e gok or u katun ni hiatug hovot
 ba te qon o rim. 17 Na eru e hapous er eiau
 tar a *malamal* a mamato, na eru e hil ir u kop
 tar u vaul, na haka i er i haponnau; 18 na eru
 e hatani ni hat ner i tanau a bor ni hiasepsep,

2/69
Io, a Touh tar a barevan Jiu! 19 Na eru e sinak ar a bakunau tar u ga, na kimus ur eiau, na turur na heiheil ir i tanau. 20 Na poaj eru e haharoi homi rin eiau, na eru e herus bitan ar a *malamal* a mamato, na hapous er eiau tar a malamal i tanau. Na eru e peik haboak ar eiau ba te haposal ar eiau tar a kros.

21 Na eru e hat hahirig ir a sia a katun te kajin la sapag a no eru, na e la ma tar a arahan, a sol i tanau e Saimon, a ton Sairini, na eiau e tama ne Aleksanda na e Rufas, ba eiau te la *qon me no eru*, na soat je no a kros i tanau. 22 Na eru e lu i er eiau tar a latu Qolqota, poaj e havirij i lan e hare na, A latu tar u lako. 23 Na eru e haso er eiau a uain te ka me no ta j'mör: na eiau e mei ta lu i u. 24 Na eru e haposal ar eiau tar a kros, na molomol or a malamal i tanau, na bilibilin ir a sia a ka ba te natei sil ir a ka te lu i no a katun. 25 Tar a hahopis a aua na eru e haposal ar eiau tar a kros. 26 Na a pal i bor ni hahat ti keleg e nia i as, A TOUH TAR A BAREVAN JIU. 27 Na eru e haposal qon mer eiau tar a kros a tolalu a katun a kopkop; a sia tar a pal i mataunau, na a mis tar a pal i keruk. (28 Na a pal i buk u qoagon e boak a nam, ti hat a nin, Na eiau e kas a qon me lan u jonskuleh.) 29 Na u katun te lala haskut ur ia i tanau e hahalu ner eiau, na hajivijivil ir a bakuriru, na hat ner, Bara! elo a katun te kat a lup u no a

luma a qoaqon, na kat je no tar u hopis u len,
 30 hatoai elo, na kovi ma tar a kros. 31 Hare
 na ien u touh tar u jonheiheil na u jonkeleg
 e hiaborobor noga ner *eiau* na hat ner, Eiau
 e hatoai no u mis u katun; na eiau e mei ta
 tatei hatoai mei eiau. 32 Kovim ien tar a kros
 a Kraij, a Touh tar a barevan Jiu, ba elam
 te bag a nam na haman a nam. Na u katun ti
 posal qon me i eiau tar a kros e haun er eiau.

33 Na poaj a hatonom a aua e boak a nam,
 a kuhil e boak a nam tar u pal i sovot hovot
 na not o no tar a hatosia a aua. 34 Na tar
 a hatosia a aua e Jisas e gok o no tar u lig jin,
 Iloi, Iloi, lama sabaktani? poaj e havirij i lan
 e hare na, Sunahan i taqoan, Sunahan i taqoan,
 tar a sah elo e la bitan a mul elia? 35 Na
 u hapal te jijig haskut ur, poaj eru e logon or,
 e hat ner, Bag, eiau e gok o no e Ilaijah.
 36 Na a sia e hituk u no, na hapulis i no a
 hatomos tar a viniqa, na haka i no tar u ga, na
 haso no eiau ba te kua no, na hat ne no, Hakai;
 ri bag a ro ta la u am e Ilaijah ba te hakovi no
 eiau. 37 Na e Jisas e gok me no u lig jin, na
 eiau e mat. 38 Na u supip u malamal tar
 a luma a qoaqon e takis kat a no hatani no i
 as na not o no i kopu. 39 Poaj a touh tar a
 barevan ni hiatug te jijig haskut u na i tanau,
 e bag a no ba te mat hare na ien, na eiau e
 hat ne no, E man a katun ien a Pian a jon
 tar a Sunahan. 40 Na u hapal nu taheleau e

bavag has ar i lehan: e ka na i tariru e Meri Maqdalini, na e Meri a *jina* ne Jeimes a keke-rek na e Joses, na e Salomi; 41 eru ien, poaj eiau e ka ni Qalili, na eru e kuer er eiau, na kui ni hois ir i tanau; na a mis has a taheleau a para ti ket e qon me i eiau i as i Jerusalem.

42 Na poaj e touleh e nam, kova ien u Len ni Hohois, eiau an i nalah tar u len u sabat, 43 e Josef a ton Arimatia, a sia a junaun ni hiragaj a raeh, te hahalos o no a pinaholak tar a Sunahan, e la nam, na eiau e tasu gogol o no ter e Pailat, na ragaj sil i no u tua ne Jisas. 44 Na e Pailat e hani no ba te mat hamanas a no: na eiau e gok em a touh tar a barevan ni hiatug, na ragaj a no eiau ba eiau te puli mat e lan je e mei. 45 Poaj eiau e natei no tar a touh tar a barevan ni hiatug, na eiau e haso na e Josef a mat. 46 Na eiau e hol o no u sia u malamal u mamarohan, na hakovi no eiau, na pilot o no eiau tar u malamal u mamarohan, na haka i no eiau i han nu goh ti gej nia tar a rako jin; na eiau e hateqel e no a sia a rako tar a taman nu goh. 47 Na e Meri Maqdalini na e Meri a *jina* ne Joses e bag ar a pal i latu ti haka ia eiau.

16 POAJ u len u sabat e kap a lan, e Meri Maqdalini, na e Meri a *jina* ne Jeimes, na e Salomi, e hol or u api, ba eru te la rim na hajij ir u api i tanau. 2 Na tar a lunlen tar

u hasia u len tar u uik, na eru e sot or ia tar u goh poaj a pital e purus u nam. 3 Na eru e hiaborobor or, Si te na hateqel bo me nau eri a rako tar a taman nu goh? 4 Na eru e tara sai er, na bag ar ba a rako e teqel e lan: kova a ka jin nitoa. 5 Na eru e tasur i han nu goh, na bag ar a sia a hitoj te qum u no tar a pal i matau, na e pous me no u malamal u roron u pekak; na eru e tajivak ar. 6 Na eiau e hat ne no i tariru, Qom o ni tajivak: emi e jimou nomi e Jisas, a ton Nasaret, ti posal a nia tar a kros: eiau e takai lan; eiau e mei ta ka u a ien: bag, a pal i latu ti haka ia eiau! 7 Na emi a la i am, na hat ji am u disaipel i tanau na e Pita, Eiau e momoa tauj u no i tamulomi i Qalili: emi na bag a mu eiau ena, hare na te hat a nia u i tamulomi. 8 Na eru e la haboak ar, na jia bitan ar u goh; kova eru e totolon or na tajivak ar: na eru e mei ta hat mei a ta sia ta katun; kova eru e mataut ur.

9 Poaj eiau e takai lan tar a lunlen tar u hasia u len tar u uik, na eiau e boak tauj u no ter e Meri Maqdalini, eiau an ti mok bitan a nia a tohot a mat a nomi. 10 Na eiau e nahat je no eru ti ka ia i tanau, poaj eru e tep er na gal ar. 11 Na eru, poaj eru e logon or ba eiau te toai no, na e boak a lan i tanau, na eru e hahaman ar.

12 Na mamur u no tar a mani ka ien na

eiau e boak me nam u tua helahel tar a tolalu i tariru, poaj eru e lalar, tar a maron i tariru tar a arahan. 13 Na eru e la bitan ar na hat jer u hapal: na eru has e mei ta haman mei eru.

14 Mamur u no na eiau e boak a nam tar a malot o na sia poaj eru e qum ur na nen er; na eiau e si no eru tar a hahaman i tariru na tar a tor a sisikot i tariru, kova eru e mei ta haman mei eru ti bag eiau mamur u no u poaj te takai lan. 15 Na eiau e hat ne no i tariru,

Emi a la i am tar a mamajin a latu, na tatat a ni am u bulugan u raeh tar u barevan hovot.

16 A katun te haman no na e baptais i no eiau na toai nau; na a katun te hahaman no na lij ne nau eiau. 17 Na u ka ni habag ien na

kuer e riu eru te haman ar: tar a sol i taqoan na eru na mok bitan a riu u mat u nomi; na eru na bor o riu tar a mea a binij; 18 eru na tom sai ne riu u kokoji u matuen, na sol eru e nop or a sia a ka a matuen, na e mei nitoa ta na kat a homi ne nau eru; eru na hasaul u riu a alima i hapon nu katun u matemat, na eru na raeh e poij i riu.

19 Na e Jisas a Touh, mamur u no u poaj te bor o me no eru, e la no i anian, na e qum u no tar a pal i matau na Sunahan. 20 Na eru e lar, na tatat ar tar a pal i latu hovot, na a Touh e kui qon me no eru, na hahirig i no u bor tar u ka ni habag te kuer e nam.

Eimen.

2/74

18. 12. 20

18. 12. 20

Printed in Great Britain
by
Billing and Sons Ltd., Guildford and Esher.